

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

DELEGATURA W LUBLINIE

P/04/152

Nr ewid. 174/2004/P04152/LLU

Informacja o wynikach kontroli:

**Realizacja programów i planów
zagospodarowania granicy państwowej
w zakresie modernizacji i budowy drogowych
przejść granicznych na północno – wschodnim
i wschodnim odcinku granicy państwowej
w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004**

L u b l i n l i s t o p a d 2 0 0 4 r .

Misją: *Najwyższej Izby Kontroli jest dbałość o gospodarność i skuteczność w służbie publicznej dla Rzeczypospolitej Polskiej*

Wizją: *Najwyższej Izby Kontroli jest cieszący się powszechnym autorytetem najwyższy organ kontroli państwowej, którego raporty będą oczekiwanym i poszukiwanym źródłem informacji dla organów władzy i społeczeństwa*

Dyrektor Delegatury:

Marian Cichosz

Zatwierdzam:

Krzysztof Szwedowski

Wiceprezes

Najwyższej Izby Kontroli

Warszawa, dnia 26. 11. 2004 r.

Najwyższa Izba Kontroli
ul. Filtrowa 57
00-950 Warszawa
tel./fax: 0-xxxx-22-825 44 81
www.nik.gov.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie.....	5
2. Podsumowanie wyników kontroli	7
2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności	7
2.2. Synteza wyników kontroli.....	8
2.3. Uwagi końcowe i wnioski	12
3. Ważniejsze wyniki kontroli.....	13
3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych	13
3.2. Istotne ustalenia kontroli	18
3.2.1. Uwarunkowania w zakresie wykonywania zadań dotyczących realizacji inwestycji w drogowych przejściach granicznych	18
3.2.5. Realizacja zadań przez organy odpowiedzialne za ochronę granic i utrzymanie drogowych przejść granicznych.	20
3.3. Realizacja rządowych programów i planów zagospodarowania granicy państwowej w zakresie rozbudowy, modernizacji i budowy nowych dpg.	23
3.3.1. Źródła finansowania	23
3.3.2. Wielkość, struktura i wykorzystanie środków finansowych	24
3.4. Realizacja planowanych wydatków majątkowych w budżetach województw na rozbudowę, modernizację i budowę dpg	25
3.4.1. Stopień wykorzystania środków budżetowych	25
3.4.2. Wykorzystanie środków pomocowych	26
3.5. Przygotowanie drogowych przejść granicznych do wymogów Unii Europejskiej.	27
3.6. Struktura wydatkowania środków budżetowych.....	31
3.8. Realizacja zadań w zakresie obowiązku utrzymywania przejść granicznych.	48
4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli.....	51
4.1. Przygotowanie kontroli	51
4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli.....	52
5. Załączniki	57
5.1. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole.....	57
5.1.1. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.	57

5.2. Wykaz umów międzynarodowych w sprawach drogowych przejść granicznych na wschodniej granicy UE.....	58
5.3. Dane charakteryzujące status drogowych przejść granicznych.	60
5.4. Rozmieszczenie drogowych przejść granicznych, w tym na wschodniej granicy unii europejskiej.....	62
5.5. Natężenie granicznego ruchu osobowego.....	63
5.5.1. Natężenie granicznego ruchu samochodowego.	64
5.6. Wydatki poniesione w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na budowę, rozbudowę i modernizację dpg. (cz.I).....	65
5.7. Wydatki ze środków pomocowych poniesione w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004r. na modernizację, budowę i rozbudowę drogowych przejść granicznych.....	67
5.8. Realizacja prac i ważniejszego zakresu rzeczowego na poszczególnych dpg w latach 2000 – 2003.....	68
5.9 Nakłady planowane po 31 marca 2004 r. na budowę, rozbudowę i modernizację dpg. (cz.I)	70
a. Wykaz organów, którym zostanie przekazana informacja o wynikach kontroli.	72
b. Wykaz aktów prawnych dot. kontrolowanej działalności.....	72

1. Wprowadzenie

Temat i numer kontroli oraz uzasadnienie jej podjęcia

Kontrola pn: *Realizacja programów i planów zagospodarowania granicy państwowej w zakresie modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej w latach 2000 – 2004 (I kw.)* została przeprowadzona z inicjatywy Najwyższej Izby Kontroli w związku z sugestią przekazaną przez Marszałka Senatu. Kontrola została ujęta w planie pracy NIK pod nr P/04/152 i dotyczyła priorytetowych kierunków w zakresie procesów integracyjnych z Unią Europejską.

Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, kontrolę przeprowadzono pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

NIK nie prowadziła dotychczas kontroli związanych z realizacją programów dotyczących modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych na północno-wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej. W ramach corocznych kontroli wykonania budżetu państwa badano jedynie prawidłowość wykorzystania środków publicznych na zadania inwestycyjne realizowane w drogowych przejściach granicznych. W pewnym zakresie problematyka związana z funkcjonowaniem drogowych przejść granicznych wystąpiła pośrednio w niektórych kontrolach dotyczących różnorodnych aspektów ochrony granicy państwowej lub współpracy transgranicznej².

Cel kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny m.in. stanu przygotowania drogowych przejść granicznych umożliwiającego przeprowadzanie skutecznej kontroli granicznej, celnej,

¹ t. j. z 2001 r. Nr 85, poz. 937 ze zm.

² Koordynacja i finansowanie współpracy transgranicznej(P/96/024); Realizacja programów współpracy transgranicznej finansowanych przy udziale środków PHARE (P/98/070); Realizacja porozumień między Polską a Słowacją w zakresie współpracy transgranicznej (P/99/074); Organizacja odpraw celnych (P/00/059); Przewozy materiałów niebezpiecznych transportem drogowym i kolejowym (P/02/118); System ochrony wschodniego i północno – wschodniego odcinka granicy państwowej (P/03/091).

sanitarnej, weterynaryjnej, fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej, ze szczególnym zwróceniem uwagi na stopień realizacji w tym zakresie wymogów Unii Europejskiej.

Główne zagadnienia objęte badaniem

Kontrolą objęto m.in.: wykonywanie przez wojewodów zadań ujętych w rządowych programach zagospodarowania granicy państwowej w zakresie planowania i realizacji inwestycji w drogowych przejściach granicznych, wyposażania ich obiektów oraz utrzymywania tych przejść; prawidłowość wykorzystania w tym zakresie środków budżetowych i pomocowych; realizację zadań Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji dotyczących koordynacji działań związanych z integracją europejską w zakresie dostosowywania stanu drogowych przejść granicznych do wymogów unijnych.

Badaniami kontrolnymi objęto lata 2000 – 2003 i I kw. 2004 r.

Kontrolę przeprowadzono w okresie 15 kwiecień - 15 lipiec 2004 r.

Jednostką koordynującą badania kontrolne była Delegatura NIK w Lublinie. Ponadto, w kontroli uczestniczyli: Departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Delegatury NIK w: Olsztynie, Białymstoku i Rzeszowie³.

³ Wykaz skontrolowanych jednostek przedstawiono w załączniku nr 1 do niniejszej informacji.

2. Podsumowanie wyników kontroli

2.1. Ogólna ocena kontrolowanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia realizację przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz wojewodów: podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego programów i planów zagospodarowania granicy państwowej w zakresie rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej, pomimo stwierdzenia nieprawidłowości nie mających istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

NIK negatywnie ocenia w tym zakresie działania Wojewody Warmińsko – Mazurskiego z powodu kilkuletnich opóźnień w realizacji programów i planów rozbudowy przejść granicznych oraz nieprawidłowości w wydatkowaniu części środków budżetowych.

W wyniku realizacji w latach 2000 – 2003 w drogowych przejściach granicznych zadań inwencyjnych nastąpiła znaczna poprawa warunków pracy służb kontrolnych i zwiększenie efektywności wykonywanych przez nie zadań w zakresie ochrony zewnętrznej granicy Unii Europejskiej. Proces modernizacji infrastruktury granicznej oraz dostosowywania przejść do wymogów Unii Europejskiej przebiega jednak powoli, a docelowa realizacja tych zadań rozłożona jest na następne lata.

Stan infrastruktury technicznej drogowych przejść na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej jest bardzo zróżnicowany. Najgorsza sytuacja w tym zakresie występuje w woj. warmińsko – mazurskim na granicy z Federacją Rosyjską i dotyczy wszystkich funkcjonujących trzech przejść, tj. w Bezledach, Gołdapi i Gronowie.

W pełni odpowiadająca wymogom Unii Europejskiej była realizacja zadań w zakresie zapewnienia warunków do prowadzenia sprawnej i skutecznej kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej oraz rozbudowa przejść w Kuźnicy Białostockiej, Dorohusku i Kukurykach.

NIK zwraca uwagę, że w żadnym z drogowych przejść granicznych nie zapewniono opieki medycznej, a tylko w dwóch przejściach, tj. w Kuźnicy Białostockiej i Sławatyczach stworzono właściwe warunki izolacji lub kwarantanny w przypadku osób przybywających z zagranicy, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie choroby zakaźnej. Na dwóch przejściach, tj. w Bezledach i Medyce Straż Graniczna posiada urządzenia do kontroli emisji spalin pojazdów wjeżdżających na teren RP.

2.2. Synteza wyników kontroli

2.2.1. Na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej (1280 km), na terenie 4 województw, tj. warmińsko – mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego funkcjonuje 17 drogowych przejść granicznych (dpg), z tego 15 od 1 maja 2004 r. na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej, tj. z Federacją Rosyjską (3 dpg), z Republiką Białoruś (6 dpg) i Ukrainą (6 dpg). Funkcja pozostałych dwóch dpg, tj. **w Budzisku i Ogrodnikach** na granicy polsko – litewskiej (103 km), która od daty akcesji Polski do UE stała się jej granicą wewnętrzną, uległa zmianie. Do czasu przystąpienia Polski do Układu z Schengen⁴ z dnia 14 czerwca 1985 r. na wymienionych przejściach będą utrzymane służby Straży Granicznej w celu dokonywania odpraw i kontroli paszportowej (str. 18 i następne).

2.2.2. W roku 1990 został zapoczątkowany proces tworzenia nowego modelu ochrony granicy państwowej. Właściwi wojewodowie zostali ustawowo⁵ zobowiązani do stałego utrzymywania drogowych przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzanie skutecznej kontroli granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej.

Nie istnieje wzorzec (model) drogowego przejścia granicznego, który by całościowo określał parametry techniczne i rozwiązania architektoniczne w odniesieniu do konkretnych standardów obowiązujących w Unii Europejskiej.

Przygotowane przez Rząd RP w latach 2000 – 2003 roczne *Narodowe Programy Przygotowania do Członkostwa Polski w Unii Europejskiej* dotyczyły m.in. ogólnego priorytetu dostosowania systemu ochrony granicy do wymogów wspólnotowych, w ramach którego kwestia dostosowania przejść granicznych nie była wyszczególniona. Również, okresowe Raporty Komisji Unii Europejskiej o stanie przygotowań Polski do członkostwa w Unii Europejskiej nie wymieniały indywidualnie i konkretnie kwestii dostosowania drogowych przejść granicznych do wymogów Wspólnoty. Z kolei *Traktat Akcesyjny* zawiera wyłącznie listę przejść granicznych, gdzie przekraczanie granicy jest możliwe.

W pierwszej kolejności inwestycja musi być dostosowana do warunków terenowych, a każde przejście graniczne projektowane jest indywidualnie. Celowość projektowanych zadań wynika wprost z różnorodnych wymogów Unii Europejskiej, dotyczących poszczególnych służb i rodzajów odpraw granicznych (str.28 i następne).

2.2.3. Na północno - wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej w opracowanych w latach 2000 - 2004 programach i planach zagospodarowania granicy przewidziano do rozbudowy i modernizacji ogółem 12 funkcjonujących drogowych przejść granicznych oraz budowę 2 nowych dpg w miejscowościach **Grzechotki** na granicy z Federacją Rosyjską i **Krościenko** na granicy z Ukrainą (str. 23 i następne).

Rozbudową i modernizacją objęto przejścia na granicy: z Federacją Rosyjską – **Gołdap** i **Bezledy** (woj. warmińsko – mazurskie); z Republiką Litewską – **Budzisko**; z Republiką

⁴ Główne założenia tego Układu zostały sformułowane w Porozumieniu Wykonawczym z dnia 19 czerwca 1990 r. i odnoszą się m.in. do: podziału granicy na wewnętrzną i zewnętrzną; konieczności zapewnienia swobody ruchu osobowego na granicy wewnętrznej; wdrożenia różnorodnych środków, mających zaradzić deficytowi bezpieczeństwa wynikłemu ze znoszenia kontroli na granicach wewnętrznych, w tym szczególnie bezpieczeństwa imigracyjnego.

⁵ Zob. Charakterystyka stanu prawnego, str.12 i inne

Białoruś – **Kuźnica Białostocka, Bobrowniki** (woj. podlaskie), **Kukuryki, Terespol, Sławatycze** (woj. lubelskie); z Ukrainą: **Dorohusk, Hrebenne** (woj. lubelskie), **Medyka i Korczowa** (woj. podkarpackie).

W omawianych programach i planach nie sprecyzowano przewidywanych efektów rzeczowych. Zadania w tym względzie zostały przedstawione jedynie w formie wykazów drogowych przejść przewidzianych do rozbudowy lub ich budowy bez określenia ich zakresu rzeczowego, a z określeniem kosztów i okresów realizacji inwestycji w odniesieniu do niektórych tylko przejść.

2.2.3.1. Sporządzane w MSWiA roczne dokumenty z realizacji zadań związanych z rozbudową, modernizacją i budową dpg charakteryzowały się dużą ogólnikowością zapisów. Nie dokonywano w nich przede wszystkim ocen realizacji planowanych zadań, a w szczególności, w jakim stopniu zadania te zostały wykonane i co jeszcze jest do zrealizowania w celu osiągnięcia wymaganego przez UE stanu. W ocenie NIK, ograniczało to możliwości monitorowania przez MSWiA przebiegu realizacji zadań ujętych w programach i planach zagospodarowania granicy (str. 20).

2.2.3.2. Od kilku lat, bez efektów trwają w MSWiA prace nad zmianą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1991 r. w *sprawie określenia obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych oraz źródeł finansowania tych przedsięwzięć, a także organów zobowiązanych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych*⁶. Celem zmiany rozporządzenia jest racjonalizacja wydatków polegająca na przesunięciu środków przeznaczonych na zakup specjalistycznego wyposażenia dla organów kontrolnych, którymi obecnie dysponują wojewodowie, do budżetów organów kontrolnych (przede wszystkim służby celnej i Straży Granicznej) (str. 48).

2.2.3.3. W latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na realizację wymienionych zadań wydatkowano w budżetach wojewodów ogółem 203.987 tys. zł, z czego na rozbudowę dpg w: **Kuźnicy Białostockiej** 99.033 tys. zł (48, 5 %); **Dorohusku** 27.505 tys. zł (13,4 %) i **Kukurykach** 20.513 tys. zł (10,1 %). Łączne wydatki (147.052 tys. zł) poniesione na tych trzech przejściach stanowiły aż 72 % ogółu wykorzystanych w tym zakresie środków budżetowych (str. 24).

2.2.3.4. W badanym okresie na realizację zadań inwestycyjnych w drogowych przejściach granicznych na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej zagwarantowano w zawartych pomiędzy rządem RP a Unią Europejską memorandach finansowych środki pomocowe z programów Phare w wysokości 72.570 tys. EURO. Do końca marca 2004 r. podpisano kontrakty na sumę 33.077 tys. EURO, z czego na realizację zadań w 5 dpg (głównie w **Kuźnicy Białostockiej, Dorohusku i Kukurykach**) wydatkowano kwotę 22.220 tys. EURO, co stanowiło 30,6 % ogółu dostępnych środków (str.26 i następane).

Drogowe przejścia graniczne w **Kuźnicy Białostockiej, Dorohusku i Kukurykach** to najważniejsze i największe inwestycje, realizacja których ma na celu stworzenie odpowiadających w pełni wymogom Unii Europejskiej warunków do prowadzenia skutecznej i sprawnej kontroli ruchu towarowego na zewnętrznej jej granicy (str.32 i następane).

⁶Dz. U. Nr 49, poz. 215

2.2.3.5. Spośród 14 zadań dotyczących rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych, zaplanowanych w programach i planach zagospodarowania granicy, na dzień 1 maja 2004 r., tj. daty akcesji Polski do Unii Europejskiej ukończono w pełni budowę **dpg w Krościenku**. Przejście zostało przekazane oficjalnie do eksploatacji we wrześniu 2003 r. dla międzynarodowego ruchu osobowego i samochodów ciężarowych o masie do 3,5 tony.

Ponadto, w latach 2002 – 2004 wybudowano i oddano do użytku w pełni przygotowane do wymogów Unii Europejskiej terminale odpraw weterynaryjnych w dpg: **Bezledy, Kuźnica Białostocka, Kukuryki, Dorohusk i Korczowa**. Dla wytypowanych przejść przygotowano plany architektoniczne, które zostały zweryfikowane pod względem zgodności z Decyzją Komisji Europejskiej Nr 2001/812/EC z dnia 21 listopada 2001 r. określającą wymagania dla zatwierdzenia punktów kontroli granicznej odpowiedzialnych za kontrolę weterynaryjną produktów wchodzących do Wspólnoty. Również w zakresie kontroli fitosanitarnej importowanych towarów zapewniono pełne przygotowanie wytypowanych drogowych przejść granicznych do wykonywania zadań zgodnie z wymogami Unii Europejskiej (str.30 i następne).

2.2.3.6. W ocenie NIK, na pozostałych drogowych przejściach granicznych funkcjonujących na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej stan infrastruktury technicznej jest zróżnicowany pod względem przystosowania do wymogów Unii Europejskiej.

Najgorsza sytuacja w tym zakresie występuje w woj. warmińsko – mazurskim i dotyczy wszystkich funkcjonujących trzech przejść, tj. w: Bezledach, Gołdapi i Gronowie. Przejścia te modernizowane w latach 90 – tych są mało nowoczesne i niedoinwestowane. Działające na tych przejściach służby celne, sanitarne i Straży Granicznej pracują w trudnych warunkach. Zbyt mała liczba pomieszczeń w budynkach odprawowych, zniszczone i niedostosowane do nowych procedur kontrolnych pawilony utrudniają właściwą realizację przez te służby zadań. Wynikło to głównie z niedomagań organizacyjnych służb Wojewody Warmińsko– Mazurskiego w procesie przygotowania zadań inwestycyjnych do realizacji. W 2003r .z przewidzianej na budowę dpg w Grzechotkach ze środków na inwestycje wieloletnie kwoty 42.500 tys. zł wydatkowano zaledwie 186 tys. zł (0,4%). Niewykorzystana kwota w wysokości 42.314 tys. zł została ujęta na wniosek Wojewody Warmińsko - Mazurskiego do wydatków niewygasających z upływem 2003 r. – z terminem wydatkowania do końca kwietnia 2004 r. W okresie tym wydatkowano zaledwie 1.265,5 tys. zł (3%).

Dopiero w IV kw. 2004 r. planowane jest rozpoczęcie rozbudowy pozostałych trzech zadań, tj. w dpg: Bezledy, Gołdap i Gronowo (str. 34 i następne)

2.2.3.7. W opinii NIK, korzystniej natomiast przedstawia się stan infrastruktury dpg w pozostałych trzech województwach, chociaż jest również zróżnicowany ze względu na poziom ponoszonych wydatków. W celu sprostania wymogom Unii Europejskiej, na dalszą rozbudowę i modernizację funkcjonujących drogowych przejść granicznych, po 31 marca 2004r. przewiduje się ogółem środki budżetowe w wysokości 222.562 tys. zł, co stanowi 108 % poniesionych w tym zakresie wydatków w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004, z tego najwięcej w województwie warmińsko – mazurskim 88.562 tys. zł (40 %) i lubelskim 65.923 tys .zł (29 %). Na dalszą rozbudowę dpg planowane są również środki pomocowe w wysokości 52.568 tys. EURO (236 % poniesionych w tym zakresie wydatków w poprzednim okresie), z tego najwięcej w województwach: lubelskim 25.130 tys. EURO (48 %) i warmińsko–mazurskim 18.523 tys. EURO, tj.35 % (str. 24 i 26).

2.2.4. W ocenie NIK, na odcinku północno – wschodnim i wschodnim granicy państwowej nie zapewniono właściwych warunków izolacji lub kwarantanny w przypadku osób przybywających z zagranicy, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie choroby zakaźnej. Tylko na 2 dpg, tj. w: Kuźnicy Białostockiej i Sławatyczach zorganizowano odpowiednio wyposażone pomieszczenia. Stało się to dopiero po apelu Ministra Zdrowia, który w lutym 2004 r. zwrócił się do stosownych organów o podjęcie działań mających na celu zabezpieczenie polskich granic na wypadek tych zdarzeń (str. 43 i następne).

NIK zwraca również uwagę, że na wszystkich drogowych przejściach granicznych nie ma zapewnionej opieki medycznej. Do końca 1998 r. na przejściach funkcjonowały punkty medyczne wyposażone i utrzymywane przez poszczególnych zarządców tych przejść, zaś zespoły opieki zdrowotnej zapewniały fachowy personel medyczny oraz pokrywały koszty jego wynagrodzeń. Wprowadzona z dniem 1 stycznia 1999 r. reforma służby zdrowia spowodowała wycofanie personelu medycznego z tych punktów (str. 43)

2.2.5. NIK krytycznie ocenia również brak realizacji zadań związanych z pełną kontrolą w przejściach granicznych emisji spalin samochodów wjeżdżających do Polski. Obowiązek w tym zakresie spoczywa na Straży Granicznej, która ze względu na brak urządzeń do kontroli emisji spalin, czynności w tym względzie prowadziła doraźnie i w ograniczonym zakresie, bowiem tylko na 2 dpg, tj. w Bezedach i Medyce posiada takie urządzenia (str. 41 i następne).

2.2.6. Istotne nieprawidłowości w wydatkowaniu części środków budżetowych wystąpiły w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie, Lubelskim Zarządzie Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie i Warmińsko – Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie (str.44 i następne).

NIK negatywnie ocenia sposób wydatkowania w I kw. 2004 r. przez Wojewodę Lubelskiego oraz podległe gospodarstwo pomocnicze - Lubelski Zarząd Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie, części środków finansowych na rozbudowę dpg w Dorohusku określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie wydatków budżetu państwa. W wymaganym terminie, tj. do 30 kwietnia 2004 r. z kwoty środków niewygasających w wysokości 15.560 tys. zł, wydatkowano ogółem 3.488,4 tys. zł (22,4%), a pozostałą kwotę w wysokości 12.071,6 tys. zł za wiedzą Wojewody Lubelskiego przekazano na konto depozytowe wymienionego gospodarstwa pomocniczego. Działania takie były nielegalne, ponieważ według postanowień art. 102 ust. 7 ustawy o finansach publicznych środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez Radę Ministrów powinny być przekazane na dochody budżetu państwa. W okresie 5 maj 2004 r. – 23 czerwiec 2004 r. LZDPG wydatkował na rzecz wykonawców ogółem 9.309 tys. zł. Dokonanie wydatków po dniu 30 kwietnia tegoż roku wyczerpywało znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych określonych w art.138 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i polegało na przekroczeniu zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych.

W Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie stwierdzono przypadki naruszenia ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych polegające m.in. na zleceniu dodatkowych prac bez stosowania trybów określonych w tej ustawie. Zgodnie z art. 138 ust.1 pkt 12 ustawy o finansach publicznych naruszenie zasady, formy lub trybu postępowania przy udzieleniu zamówienia publicznego stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych (str. 47).

2.2.7. Efekty finansowe kontroli wyniosły ogółem 16.492,3 tys. zł. z tego: wydatki z naruszeniem przepisów prawa 12.839,5 tys. zł; uszczuplenia 275,6 tys. zł i inne nieprawidłowości na kwotę 3.377,2 tys. zł. (str. 44 i następne).

2.3. Uwagi końcowe i wnioski

W procesie rozwijającego się partnerstwa członkowskiego Polski w Unii Europejskiej coraz większego znaczenia nabiera nasza granica wschodnia, a zarazem zewnętrzna granica wspólnoty europejskiej. Wymaga to dalszej rozbudowy i modernizacji infrastruktury granicznej, a w konsekwencji dostosowania jej do wymogów Unii Europejskiej. Istotną przesłanką przy opracowywaniu dalszych kierunków zagospodarowania granicy państwa powinna być istniejąca i projektowana sieć transportowa. Zagospodarowanie granicy wschodniej musi być więc procesem ciągłym i zintegrowanym, wokół którego powinny łączyć się działania wszystkich odpowiedzialnych instytucji. Służyć ma to m.in. wzrostowi rozwoju społeczno- gospodarczego terenów przygranicznych, aktywizacji obszarów o niskiej dynamice gospodarczej oraz osiągnięciu odpowiednich standardów przekraczania granicy państwowej na rozwijającej się sieci szlaków tranzytowych wiodących przez nasz kraj z zachodu na wschód i z północy na południe.

Wyniki kontroli wskazują na konieczność zintensyfikowania działań organów odpowiedzialnych za ochronę granicy państwowej w zakresie rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych.

W tym celu, NIK widzi potrzebę podjęcia działań przez:

1. Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji zmierzających do:

- efektywniejszego wdrażania w życie programów i planów zagospodarowania granicy państwowej oraz skuteczniejszej koordynacji i monitorowania zadań związanych z unowocześnianiem drogowych przejść granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej,
- przyśpieszenia prac związanych ze zmianą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1991 r. w *sprawie określenia obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych oraz źródeł finansowania tych przedsięwzięć, a także organów zobowiązanych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych.*

2. Wojewodów:

Podlaskiego, Lubelskiego i Podkarpackiego zmierzających do:

- konsekwentnego kontynuowania zadań związanych z rozbudową, modernizacją i budową drogowych przejść granicznych, w zakresie poprawy stanu infrastruktury przejść granicznych w celu zapewnienia skutecznej kontroli przepływu osób i towarów,

Warmińsko – mazurskiego zmierzających w szczególności do:

- wzmocnienia nadzoru nad realizacją zadań inwestycyjnych w drogowych przejściach granicznych, mającego na celu zapewnienie racjonalnego i prawidłowego wykorzystywania w tym zakresie środków budżetowych i pomocowych.

3. Ważniejsze wyniki kontroli

3.1. Charakterystyka stanu prawnego oraz uwarunkowań ekonomicznych i organizacyjnych

3.1.1. W 1990 r. został zapoczątkowany proces tworzenia nowego modelu ochrony granicy państwowej. Zgodnie z postanowieniami art.17 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej⁷, organem zobowiązanym do stałego utrzymywania przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzanie skutecznej kontroli granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej jest właściwy wojewoda - w odniesieniu do drogowych przejść granicznych, przejść granicznych przeznaczonych wyłącznie dla małego ruchu granicznego, punktów uproszczonych przekraczania granicy państwowej, przejść turystycznych, przejść granicznych na szlakach turystycznych przecinających granicę państwową oraz miejsc przekraczania granicy na szlakach turystycznych.

Rada Ministrów RP - korzystając z upoważnienia zawartego w art. 17 ust. 2 ustawy o ochronie granicy państwowej - wydała w dniu 28 maja 1991 r. rozporządzenie *w sprawie określenia obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych oraz źródeł finansowania tych przedsięwzięć, a także organów zobowiązanych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych.*

Zgodnie z treścią § 1 ust. 1 wymienionego rozporządzenia, do zakresu obowiązków organów zobowiązanych do utrzymania przejść granicznych należy:

- 1) planowanie i realizacja inwestycji w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, w szczególności obiektów kubaturowych, infrastruktury technicznej i stałych urządzeń odprawowych,
- 2) dostarczanie nieodpłatnie:
 - a) pomieszczeń wyposażonych w sprzęt kwaterunkowy i biurowy oraz urządzenia techniczne niezbędne do przeprowadzania sprawnej kontroli granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, chemicznej, pirotechnicznej i radiometrycznej,
 - b) pomieszczeń biurowych i socjalnych dla funkcjonariuszy organów kontrolnych,

⁷ Dz. U. Nr 78, poz. 461 ze zm.

- c) pomieszczeń przeznaczonych i wyposażonych w niezbędny sprzęt dla podróżnych,
 - d) garaży i parkingów,
 - e) miejsc postoju dla jednostek pływających Straży Granicznej;
- 3) utrzymanie pomieszczeń, sprzętu i urządzeń wymienionych w pkt 1 w należyтым stanie, a w szczególności nieodpłatne zapewnienie czystości, ogrzewania, dopływu wody i światła oraz zakładanie i konserwacja telefonów sieci wewnętrznej, miejskiej oraz łączności specjalnej,
 - 4) niezbędne oświetlenie rejonu przejścia granicznego oraz zaopatrywanie nieodpłatnie w odpowiednie ruchome urządzenia i środki służące do kontroli granicznej i celnej, w tym urządzenia zaporowe, stałe i ruchome - zgodnie z zapotrzebowaniem organów kontrolnych,
 - 5) administrowanie obiektem przejścia granicznego.

Ponadto zgodnie z § 1 ust. 2 tego rozporządzenia planowanie i realizacja inwestycji przejścia granicznego oraz wyposażenie jego obiektów powinny być uzgodnione z właściwymi organami Straży Granicznej, organami celnymi oraz organami kontroli sanitarnej i fitosanitarnej. Utrzymywanie drogowych przejść granicznych (§ 3) finansowane jest z budżetu państwa. Zarządzanie granicą między Rzeczpospolitą Polską a państwami sąsiadującymi w zakresie prowadzenia odpraw granicznych na odcinku północno – wschodnim i wschodnim granicy państwowej odbywa się na podstawie umów i porozumień międzynarodowych⁸.

3.1.2. W dniu 1 maja 2004 r. Polska została członkiem Unii Europejskiej. Podstawowym aktem prawnym inicjującym integrację Polski z Unią Europejską był Układ Europejski⁹ ustanawiający Stowarzyszenie między Rzeczypospolitą Polską z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami z drugiej strony, zawarty w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r. Układ Europejski został ratyfikowany przez Prezydenta RP¹⁰ i wszedł w życie z dniem 1 lutego 1994 r.

W 1995 r. Komisja Europejska opublikowała Białą Księgę w sprawie integracji krajów stowarzyszonych z Jednolitym Rynkiem UE (Cannes 1995 r.), identyfikującą najpilniejsze zadania adaptacyjne (priorytety) oraz sekwencje działań dostosowawczych prawa państw

⁸ Źródło danych: Strategia Zintegrowanego Zarządzania Granicą w latach 2003 – 2005 – opracowana w listopadzie 2002 r. w Departamencie Integracji Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej MSWiA. W załączniku nr 3 przedstawiono wykaz umów i porozumień międzynarodowych

⁹ Układ Europejski ustanawiający Stowarzyszenie między Rzeczypospolitą Polską z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi z drugiej strony, zawarty w Brukseli dnia 16 grudnia 1991 r. (załącznik do Dz. U. Nr 11, poz. 38 z dnia 27 stycznia 1994 r.).

¹⁰ Dz. U. z 1994 r. Nr 11, poz. 38.

kandydujących do członkostwa w UE do prawa wspólnotowego w poszczególnych segmentach rynku wewnętrznego. W ślad za przyjętą przez Radę Europejską Białą Księgą w sprawie integracji krajów stowarzyszonych z rynkiem wewnętrznym Unii Europejskiej Rada Ministrów podjęła uchwałę nr 133 z dnia 14 listopada 1995 r. w sprawie realizacji zobowiązań wynikających z Układu Europejskiego¹¹. Powołana uchwała Nr 133 RM stanowiła o tym, że podejmowanie działań dostosowujących polski system prawa do prawa Europejskiego w poszczególnych dziedzinach należy do obowiązków właściwych naczelnym i centralnym organów administracji państwowej.

Według ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. przepisy wprowadzające ustawy reformujące funkcjonowanie gospodarki i administracji publicznej¹², od 1 stycznia 1997 r. do kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji należy m.in. koordynacja spraw związanych z ochroną granicy Państwa, kontrolą ruchu granicznego i cudzoziemców. Poprzednio, przed reformą centrum administracyjnego zagadnieniami tymi zajmowała się Międzyresortowa Komisja do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej, obsługiwana przez Zespół ds. Zagospodarowania Granicy Państwowej Departamentu Współpracy Transgranicznej Urzędu Rady Ministrów.

W dniu 28 stycznia 1997 r. Rada Ministrów przyjęła dokument „Narodowa Strategia Integracji”¹³. (NSI) opracowany przez Komitet Integracji Europejskiej. Narodowa Strategia Integracji obejmowała zadania wynikające z procesu dostosowawczego w okresie poprzedzającym negocjacje, w trakcie negocjacji, a także w pierwszym okresie członkostwa Polski w Unii Europejskiej. W dniu 22 maja 1997 r. Sejm RP podjął uchwałę w sprawie Narodowej Strategii Integracji¹⁴, a 3 czerwca 1997 r. Rada Ministrów zaakceptowała „Harmonogram działań implementacyjnych Narodowej Strategii Integracji”¹⁵. Omawiany harmonogram zawierał zadania wyselekcjonowane z tekstu Narodowej Strategii Integracji wraz ze wskazaniem instytucji wiodących oraz terminów realizacji zadań.

3.1.3. Odpowiedzialność za ochronę granicy państwowej na lądzie i na morzu spoczywa na Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁶. Dla MSWiA zadania związane z integracją europejską w zakresie dostosowania infrastruktury drogowych przejść granicznych

¹¹ nie publikowana.

¹² Dz. U. Nr 106, poz. 497 ze zm.

¹³ Dokument opublikowany w Monitorze Integracji Europejskiej KIE, wyd. specjalne - styczeń 1997 r.

¹⁴ M. P. Nr 34 poz. 322.

¹⁵ Protokół ustaleń Nr 22/97 z posiedzenia Rady Ministrów w dniu 3 czerwca 1997 r.

¹⁶ Art. 7 ust. 1 ustawy o ochronie granicy państwowej.

zostały zapisane w omawianym w pkt 3.1.2. harmonogramie w sposób ogólny i pośrednio wynikający z wymogu dostosowania innych obszarów gospodarczych do standardów Unii Europejskiej, a mianowicie jako:

Zadanie 26. c, tj.

Przygotowanie do uczestnictwa w unii celnej i rynku wewnętrznym UE powoduje konieczność identyfikacji i stopniowego znoszenia przez Polskę przeszkód fizycznych w handlu (kontrolę i procedury graniczne), w tym rozbudowa infrastruktury na granicach, które staną się po przystąpieniu Polski zewnętrznymi granicami UE. Termin realizacji - do czasu uzyskania członkostwa;

Zadanie 98., tj.

Rozbudowa infrastruktury i wyposażenie służb granicznych (wdrożenie systemu informatycznego), a także wzmocnienie kadrowe (szkolenia merytoryczne i językowe) m.in. w celu lepszej współpracy pomiędzy polskimi służbami granicznymi, a służbami granicznymi państw członkowskich UE (podjęcie starań na rzecz podpisania kolejnych umów o współpracy celnej). Termin realizacji – do końca 2002 r.

3.1.3.1. W celu koordynacji realizacji wymienionych zadań Prezes Rady Ministrów Zarządzeniem nr 75 z dnia 30 października 1998 r.¹⁷ powołał Międzyresortowy Zespół do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej jako organ opiniodawczo - doradczy Prezesa Rady Ministrów. Zarządzeniem nr 32 Prezesa Rady Ministrów z dnia 15 marca 2002 r. w sprawie Zespołu do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej został uaktualniony skład Zespołu (w związku z przeprowadzonymi jesienią 2001 roku zmianami i scaleniami ministerstw) oraz została zmieniona jego nazwa (zrezygowano z wyrazu „Międzyresortowy”). Zgodnie z tym zarządzeniem, przewodniczącym Zespołu jest Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji. W skład Zespołu wchodzi jedenastu podsekretarzy stanu z jedenastu ministerstw oraz m. in.: Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Policji. Do zadań wymienionego Zespołu należy m. in. przygotowanie programów zagospodarowania granicy państwowej oraz zasad ich finansowania przez odpowiednie organy,

Obsługę działalności Zespołu zapewnia Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji. Komórką organizacyjną MSWiA, do zakresu działania której należy obsługa „merytoryczna i organizacyjno – techniczna Zespołu do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej”

¹⁷ Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów Nr 75 z dnia 30 października 1998 r. w sprawie powołania Międzyresortowego Zespołu ds. Zagospodarowania Granicy Państwowej (nie publikowane).

jest Departament Integracji Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej¹⁸. Zadania w tym zakresie wykonuje Zespół ds. Infrastruktury Granicy Państwowej wymienionego Departamentu. Do zakresu działania Departamentu Integracji Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej należy ponadto „prowadzenie spraw związanych z integracją europejską, w tym koordynacja działań podejmowanych przez komórki organizacyjne podległe i nadzorowane przez Ministra”. W zakresie działania Departamentu należało również prowadzenie spraw związanych z przygotowaniem programów i wykorzystania środków w ramach funduszy pomocowych Unii Europejskiej oraz innych funduszy pomocowych, a także zapewnienie wykonywania zadań wynikających z podległości Ministrowi Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare.

„Czynności kierownictwa” wobec Departamentu Integracji Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej wykonuje jeden z Podsekretarzy Stanu w MSWiA. Podsekretarz Stanu wykonuje w tym zakresie zadania należące do kompetencji Ministra SWiA, a w szczególności: sprawuje nadzór nad współpracą międzynarodową oraz integracją europejską w zakresie spraw pozostających w kompetencji Ministra oraz organów lub jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra; zapewnia prowadzenie spraw w zakresie współpracy transgranicznej i zagospodarowania granicy państwowej, wynikających z umów międzynarodowych, a w szczególności związanych z integracją europejską.

3.1.3.2. Jednostką odpowiedzialną za wdrażanie programów Phare jest Władza Wdrażająca Program Współpracy Przygranicznej Phare, która została powołana w Urzędzie Rady Ministrów pod koniec 1994 r. Po zmianach związanych z reformą centrum administracyjnego w 1997 roku, Władza Wdrażająca stała się jednostką podległą MSWiA, która zarządza programami powierzonymi jej do realizacji zgodnie z zapisami umów międzynarodowych dotyczących poszczególnych programów Phare. W ramach wykonywanych zadań¹⁹, Władza Wdrażająca w szczególności: planuje, rozlicza i kontroluje płatności i gospodarkę środkami finansowymi; odpowiada za przygotowanie i ogłaszanie przetargów, ocenę ofert, zawieranie umów, nadzór nad pracami i ich odbiór; administruje rachunkami bankowymi.

¹⁸ Zarządzenie nr 25 MSWiA z dnia 2 października 2002 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 7, poz. 28 ze zm.).

¹⁹ Decyzja Nr 103 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 kwietnia 2001 r. w sprawie określenia szczegółowego zakresu i form działania Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare – Dz. Urz. MSWiA, Nr 7, poz. 15.

3.1.4. Uwarunkowania ekonomiczne i organizacyjne.

3.1.4.1. Po przystąpieniu z dniem 1 maja 2004 r. Polski do Unii Europejskiej, zachodnia i południowa granica oraz granica polsko - litewska przekształciła się w wewnętrzną granicę Unii a obecna, polsko-ukraińska, polsko-białoruska i polsko – rosyjska stała się zewnętrzną granicą wspólnoty Europejskiej. Polska ochraniając zewnętrzną granicę Unii będzie musiała gwarantować właściwą ochronę państw wspólnoty przed niepożądanymi osobami i towarami. Likwidacja dotychczasowych funkcji granicy zachodniej i południowej, przy równoczesnym przejściu przez pozostałe granice funkcji zewnętrznej granicy Unii, wymaga strategicznego i systemowego podejścia do problemu ich zagospodarowania.

Jest to warunkiem prawidłowej alokacji środków na budowę i modernizację infrastruktury granicznej, w oparciu o racjonalne kryteria wyboru priorytetów inwestycyjnych. Zgodnie ze Strategią zintegrowanego zarządzania granicą dostosowanie granicy państwowej do nowych funkcji nie zakończy się wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, ale będzie procesem długotrwałym, zależnym od możliwości finansowych państwa.

3.2. Istotne ustalenia kontroli

3.2.1. Uwarunkowania w zakresie wykonywania zadań dotyczących realizacji inwestycji w drogowych przejściach granicznych

3.2.2. Na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej na terenie 4 województw, tj. warmińsko – mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego i podkarpackiego funkcjonuje przez całą dobę 17 ogólnodostępnych drogowych przejść granicznych²⁰ (w tym 1 nowe przejście w miejscowości Krościenko wybudowane i oddane do użytku w 2003 r.):

- a) na granicy państwowej z Federacją Rosyjską (232 km) na terenie woj. warmińsko – mazurskiego, w miejscowościach: **Bezledy, Gołdap i Gronowo**;
- b) na granicy państwowej z Republiką Litewską (103 km) na terenie woj. Podlaskiego w miejscowościach: **Budzisko i Ogrodniki**;
- c) na granicy państwowej z Republiką Białoruś (416 km):

²⁰ Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 1999 r. w sprawie ogłoszenia przejść granicznych, rodzaju ruchu dozwolonego przez te przejścia oraz czasu ich otwarcia- M.P. Nr 37, poz. 568. W załączniku nr 3 do niniejszej informacji podano dane charakteryzujące ich status.

- na terenie woj. podlaskiego w miejscowościach: **Bobrowniki, Kuźnica Białostocka i Połowce,**
- na terenie woj. lubelskiego w miejscowościach: **Kukuryki, Sławatycze i Terespol;**

d) na granicy państwowej z Ukrainą (529 km);

- na terenie woj. lubelskiego w miejscowościach: **Dorohusk, Zosin i Hrebenne,**
- na terenie woj. podkarpackiego w miejscowościach: **Korczowa, Medyka i Krościenko.**

3.2.3. Łączna długość północno – wschodniego i wschodniego odcinka granicy państwa polskiego wynosi 1280 km, a zatem przy 17 drogowych przejściach granicznych średnia gęstość ich rozmieszczenia wynosi 75 km²¹, a na granicy: polsko - rosyjskiej 77 km; polsko – litewskiej 51 km; polsko – białoruskiej 69 km; polsko – ukraińskiej 88 km. Dla porównania warto podać, że na odcinku granicy zachodniej i południowej RP (1820 km), a od 1 maja 2004 r., wewnętrznej granicy Unii Europejskiej, średnia gęstość rozmieszczenia 59 drogowych przejść granicznych wynosi 40 km.

3.2.3.1. Wojewodowie podjęli działania mające na celu otwarcie na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy ogółem 16 nowych drogowych przejść granicznych, z czego na granicy: z Republiką Białoruś – 8, w miejscowościach: Włodawa, Kodeń, Stary Bubel, Lipszczany, Chworościany, Jałówka, Koterka, Białowieża; z Ukrainą – 6, w miejscowościach: Dołhobyczów, Zbereże, Kryłów, Dubienka, Budomierz, Malhowice; z Federacją Rosyjską 2, w miejscowościach: Michałkowo i Perły.

3.2.4. W latach 2000 – 2003 liczba przekraczających granicę²² na 17 drogowych przejściach granicznych na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej wyniosła ogółem ponad 108 mln osób, a pojazdów blisko 36 mln. Największe natężenie ruchu osobowego odnotowano na 6 przejściach z Ukrainą i wyniosło 45,8 mln osób (42,5 %). Największe natężenie ruchu samochodowego wystąpiło na granicy z Republiką Białoruś i wyniosło 12,6 mln pojazdów (35 %) oraz z Ukrainą 12,1 mln pojazdów (33,6%).

Generalnie, od roku 2000 następuje spadek natężenia ruchu granicznego, tj. z 28,5 mln do 26 mln (2003 r.) w ruchu osobowym i z 9 mln do 8,8 mln w ruchu samochodowym,

²¹ W załączniku nr 4 obrazującym kontury granicy RP przedstawiono rozmieszczenie wszystkich drogowych przejść granicznych.

²² Dane uzyskane od służb Straży Granicznej – szczegóły przedstawiono w załączniku nr 5.5 i 5.5.1.

przy czym wzrost natężenia ruchu osobowego i samochodowego odnotowano na granicy z Republiką Litewską, odpowiednio o 6 i 18 % i z Ukrainą o 1,2 i 32%.

Największy ruch osobowy wystąpił w tym okresie na dpg w: **Medyce** – 14,8 mln osób; **Terespolu** – 14,1 mln, **Hrebennem** – 9,9 mln i **Dorohusku** 9,5 mln.

Z kolei, największy ruch samochodowy odnotowano na dpg w: **Terespolu** – 3,4 mln pojazdów, **Budzisku** - 3,3 mln, **Hrebennem** – 3,2 mln, **Dorohusku** – 3,1 mln.

3.2.5. Realizacja zadań przez organy odpowiedzialne za ochronę granic i utrzymanie drogowych przejść granicznych.

3.2.5.1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wykonywanie zadań, do których właściwe było Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, dotyczących realizacji programów i planów zagospodarowania granicy państwowej w zakresie modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych państwowej. Stwierdzone formalne niedociągnięcia nie miały zasadniczego wpływu na kontrolowaną działalność.

3.2.5.2. W latach 2000 – 2003 w Departamencie Integracji Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej MSWiA opracowano następujące dokumenty: „*Strategia zintegrowanego zarządzania granicą*” – oddzielnie dwa dokumenty na lata 2000 – 2002 i 2003 – 2005, „*Programy zagospodarowania granicy państwowej*” - dwa programy na lata 2000 – 2002 i 2003 – 2005, „*Plany zagospodarowania granicy państwowej*”- pięć oddzielnych planów na lata 2000 – 2004. Wszystkie dokumenty zostały zaakceptowane przez Zespół do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej oraz przyjęte przez Radę Ministrów RP. Zasadniczym celem tych dokumentów było wskazanie zadań, których wykonanie było niezbędne w związku z przybliżającym się terminem przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

Za realizację w tym zakresie zadań odpowiedzialne są różne organy państwowe, a do obowiązków właściwych wojewodów należy budowa nowych, modernizacja i rozbudowa istniejących drogowych przejść granicznych.

3.2.5.3. *Strategia zintegrowanego zarządzania granicą na lata 2000 – 2002* została przedstawiona Komisji Europejskiej, która uznała ten dokument za dobrze przygotowany i wzorcowy dla innych państw ubiegających się o przyjęcie do Unii Europejskiej. Dzięki tej pozytywnej ocenie udało się pozyskać dodatkowe środki z funduszy Phare, z przeznaczeniem w szczególności na poprawę infrastruktury przejść granicznych na wschodniej granicy Polski.

Zarówno w trzyletnich programach, jak i w rocznych planach zagospodarowania granicy, w częściach dotyczących rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych nie sprecyzowano przewidywanych efektów rzeczowych oraz nie określono, w jakim stopniu realizacja zadań inwestycyjnych w drogowych przejściach granicznych ma się przyczynić do usprawnienia m.in. kontroli granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej i fitosanitarnej, a w szczególności w jakim stopniu i zakresie odpowiadać ma to wymogom unijnym. Zadania w tym zakresie zostały przedstawione w formie wykazów drogowych przejść granicznych przewidzianych do rozbudowy, modernizacji lub ich budowy z określeniem kosztów i okresów realizacji inwestycji w odniesieniu do niektórych tylko przejść.

W opracowanej *Strategii zagospodarowania granicy państwowej na lata 2003 – 2005*, będącej kontynuacją realizacji zadań ujętych w analogicznym dokumencie na lata 2000 – 2002, nie dokonano oceny stopnia realizacji planowanych zadań na tym etapie w zakresie rozbudowy, modernizacji lub budowy drogowych przejść granicznych, a w szczególności, w jakim stopniu zadania te zostały wykonane i co jeszcze w zakresie infrastruktury przejść granicznych jest do zrealizowania w celu osiągnięcia wymaganego przez Unię stanu.

3.2.5.4. W ocenie NIK, opracowane również w Departamencie Integracji Europejskiej i Współpracy Międzynarodowej MSWiA w latach 2001 – 2003 oddzielne roczne 3 dokumenty sprawozdawcze pn. „*Realizacja zadań zapisanych w rocznych planach zagospodarowania granicy*” charakteryzowały się dużą ogólnikowością zapisów w zakresie realizowanych zadań dotyczących rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych i były sporządzane w niejednolity i niekonsekwentny sposób, np. w stosunku do jednej grupy przejść granicznych przedstawiono zakres rzeczowy wykonanych robót, a w stosunku do innej grupy ograniczono się do stwierdzenia przyczyny opóźnień w prowadzonych pracach²³. W innym przypadku informacja o realizacji zadania nie różniła się od zapisu w planie zagospodarowania, bez wskazania zakresu wykonania zadania²⁴.

Niejednolity sposób ujmowania zadań w rocznych planach zagospodarowania granicy państwowej oraz w dokumentach sprawozdawczych ograniczał możliwości monitorowania ich realizacji, zarówno w zakresie finansowym jak i rzeczowym.

3.2.6. W celu wykonywania zadań w zakresie bieżącego utrzymywania drogowych przejściach granicznych, wojewodowie; warmińsko - mazurski, podlaski, lubelski

²³ Realizacja zadań zapisanych w planie zagospodarowania granicy państwowej w 2001 r.

podkarpacki utworzyli na podstawie art. 20 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r.²⁵ przy urzędach wojewódzkich od 1 do 2 gospodarstw pomocniczych. W trzech województwach (warmińsko–mazurskim, podlaskim i podkarpackim), zadania związane z planowaniem, realizacją i finansowaniem inwestycji w zasięgu terytorialnym dpg wykonywane były bezpośrednio przez odpowiednie komórki organizacyjne urzędów wojewódzkich.

Wojewoda Lubelski powierzył gospodarstwu pomocniczemu pn. Lubelski Zarząd Drogowych Przejść Granicznych z siedzibą w Chełmie (LZDPG) w całości zadania ujęte w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1991 r. w sprawie określenia zakresu obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych, w szczególności zadania dotyczące planowania i realizacji inwestycji w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego w zakresie obiektów kubaturowych, infrastruktury technicznej i stałych urządzeń odprawowych w uzgadnianiu z właściwymi organami kontroli granicznej, celnej, weterynaryjnej, sanitarnej i fitosanitarnej. Ponadto, Wojewoda Lubelski nałożył na wymienione gospodarstwo obowiązek realizacji dodatkowych zadań, a dotyczących m.in.: współpracy z samorządowymi służbami planowania przestrzennego w zakresie planowania, koordynacji i realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych; współpracy z instytucjami i służbami innych państw w zakresie funkcjonowania i poprawy infrastruktury przejść granicznych; pozyskiwania środków finansowych z programów pomocowych na budowę, rozbudowę i uzupełnianie wyposażania obiektów granicznych.

W sprawach dotyczących realizacji rządowych programów i planów zagospodarowania wschodniej granicy państwowej, rola Wojewody Lubelskiego sprowadzała się jedynie do pośredniczenia w przekazywaniu pism, informacji i różnorodnej korespondencji pomiędzy MSWiA – sprawującym nadzór nad realizacją w tym zakresie zadań, a LZDPG wykonującym bezpośrednio w tym względzie obowiązki.

3.6.1. W ocenie NIK, przekazanie przez Wojewodę Lubelskiego wymienionemu gospodarstwu pomocniczemu wszystkich spraw związanych z zarządzaniem i administrowaniem dpg w warunkach przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, przerasta możliwości wykonawcze tej jednostki organizacyjnej. Wielokrotnie bowiem kierownictwo LZDPG zwracało się do Wojewody Lubelskiego z prośbą o pomoc w realizacji różnych

²⁴ Realizacja zadań zapisanych w Planie zagospodarowania granicy państwowej w 2002 r.

²⁵ Dz. U. Nr 155, poz. 1014.

merytorycznych spraw, w szczególności związanych z pozyskiwaniem i wykorzystaniem środków budżetowych oraz pomocowych na realizację zadań inwestycyjnych.

3.3. Realizacja rządowych programów i planów zagospodarowania granicy państwowej w zakresie rozbudowy, modernizacji i budowy nowych dpg.

3.3.1. Źródła finansowania

3.3.1.1. W planach rozbudowy, modernizacji i budowy nowych dpg przewidziano następujące główne źródła finansowania: środki zarezerwowane w budżecie państwa w częściach dotyczących wojewodów, w tym na inwestycje wieloletnie, rezerwy celowe budżetu państwa, środki pomocowe programów Phare, inne źródła.

Na północno - wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej w opracowanych w latach 2000 - 2004 programach i planach przewidziano do rozbudowy i modernizacji ogółem 12 funkcjonujących drogowych przejść granicznych oraz budowę 2 nowych dpg w miejscowościach **Grzechotki** na granicy z Federacją Rosyjską i **Krościenko** na granicy z Ukrainą.

Rozbudowa i modernizacja dotyczyła następujących dpg na granicy: z Federacją Rosyjską – **Gołdap** i **Bezledy** (woj. warmińsko – mazurskie), z Republiką Litewską – **Budzisko**, z Republiką Białoruś – **Kuźnica Białostocka**, **Bobrowniki** (woj. podlaskie), **Kukuryki**, **Terespol**, **Sławatycze** (woj. lubelskie), z Ukrainą - **Dorohusk**, **Hrebenne** (woj. lubelskie), **Medyka** i **Korczowa** (woj. podkarpackie).

3.3.1.2. Planami rozbudowy i modernizacji na wniosek wojewodów objęto praktycznie wszystkie dpg o ważnym znaczeniu międzynarodowym i gospodarczym. Trzy, nie ujęte w tych planach przejścia graniczne, tj. **Zosin** na granicy z Ukrainą, **Połowce** na granicy z Republiką Białoruś oraz **Gronowo** na granicy z Federacją Rosyjską – mają status przejść o mniejszym znaczeniu. Funkcja **dpg w Ogrodnikach** (na granicy z Republiką Litewską - wewnętrzną granicą Unii Europejskiej), którego również nie przewidziano do rozbudowy, z dniem 1 maja 2004 r. uległa zmianie. Po tej dacie na wymienionym przejściu granicznym, w związku z przystąpieniem Polski do UE, odbywają się tylko kontrole Straży Granicznej. Ujęcie w planach do modernizacji drugiego przejścia na granicy z Republiką Litewską, tj. w **Budzisku**, spowodowane było potrzebą dostosowania

infrastruktury technicznej tego przejścia do prowadzenia wspólnych kontroli paszportowych przez służby polskie i litewskie.

3.3.2. Wielkość, struktura i wykorzystanie środków finansowych

3.3.2.1. W latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na realizację zadań inwestycyjnych w obrębie wszystkich dpg na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej wydatkowano w budżetach wojewodów ogółem 205.409,1 tys. zł²⁶, w tym 203.986,9 tys. zł na zadania ujęte w rządowych programach i 1.422,2 tys. zł na zadania w 4 dpg (Zosin, Połowce, Ogrodniki i Gronowo) realizowane formalnie poza tymi programami. Struktura wydatków inwestycyjnych (205.409,1 tys. zł) według źródeł finansowania przedstawia się następująco: środki zarezerwowane w budżecie państwa w częściach dotyczących wojewodów 175.848 tys. zł, w tym na inwestycje wieloletnie 115.629,5 tys. zł, rezerwy celowe budżetu państwa 29.087,3 tys. zł, środki z innych źródeł uwzględnione jako dotacje²⁷ w budżetach wojewodów 473,8 tys. zł.

W badanym okresie najwięcej środków wydatkowano w woj. podlaskim, tj. 103.311,4 tys. zł (50,3 %), najmniej w woj. warmińsko – mazurskim 16.756,8 tys. zł (8,2 %), a w pozostałych woj.: lubelskim - 55.404,6 tys. zł (27 %) i podkarpackim - 29.936, 3 tys. zł (14,5 %).

3.3.2.2. Po 31 marca 2004 r. na dalszą rozbudowę i modernizację funkcjonujących drogowych przejść granicznych²⁸ oraz kontynuację budowy **dpg w Grzechotkach** zaplanowano ogółem środki w wysokości 222.562 tys. zł, co stanowi 108 % poniesionych w tym zakresie wydatków w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004, z tego w: województwach: warmińsko – mazurskim 88.562 tys. zł (39,8 %), lubelskim 65.924 tys. zł (29,6 %), podlaskim 48.051 tys. zł (21,6 %) i podkarpackim 20.025 tys. zł (9%).

²⁶ Szczegółowe dane zamieszczone są w załączniku nr 5.6.

²⁷ W tym m.in. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - 323,8 tys. zł.

²⁸ W załączniku nr 5.9 przedstawiono zakres rzeczowy zadań do wykonania na poszczególnych przejściach po 31 marca 2004 r.

3.4. Realizacja planowanych wydatków majątkowych w budżetach wojewodów na rozbudowę, modernizację i budowę dpg.

3.4.1. Stopień wykorzystania środków budżetowych:

- 2000 r. – wydatki wyniosły ogółem 27.281,2 tys. zł i stanowiły 98,9% wykonania planu (27.582,8 tys. zł). W trzech województwach, tj. podkarpackim, lubelskim i podlaskim planowane wydatki zrealizowano w 100 %, natomiast w warmińsko – mazurskim w 40,2% i dotyczyło to niewykorzystanej kwoty 300 tys. zł z rezerwy celowej budżetu państwa na budowę **dpg Grzechotki – Mamonowo** z powodu nieprzygotowania w terminie przez służby Wojewody Warmińsko – Mazurskiego koncepcji etapowej budowy tego przejścia.
- 2001 r. - wydatki wyniosły ogółem 32.644 tys. zł (były o 5.362,8 tys. zł wyższe niż w roku poprzednim) i stanowiły 97,1% wykonania planu (33.626,9 tys. zł). W trzech województwach, tj. podkarpackim i podlaskim i lubelskim planowane wydatki zrealizowano w 100 %, a w warmińsko – mazurskim w 60 %. Dotyczyło to niewykorzystanej kwoty 981,2 tys. zł planowanej na rozbudowę **dpg w Bezledach**. Spowodowane to było zablokowaniem przez Radę Ministrów RP niektórych wydatków w budżecie państwa na rok 2001²⁹. W woj. lubelskim zablokowane wydatki wyniosły ogółem 9.065 tys. zł (w tym m.in. na rozbudowę **dpg w Dorohusku** 6.152,8 tys. zł i **dpg w Kukurykach** 1.506,1 tys. zł), a w woj. podkarpackim 1.664,6 tys. zł (dotyczyło rozbudowy **dpg w Medyce**).
- 2002 r. - wydatki wyniosły ogółem 93.196,6 tys. zł (były o 60.552 tys. zł wyższe niż w roku poprzednim) i stanowiły 99,3 % wykonania planu (93.892,3 tys. zł). W trzech województwach: lubelskim, podkarpackim i podlaskim planowane wydatki zrealizowano w 100%, natomiast w warmińsko – mazurskim w 94,3 %. Nie wykonano planu wydatków na kwotę 553,2 tys. zł na rozbudowę **dpg w Gołdapi** z powodu zmiany w ciągu tego roku koncepcji rozbudowy przejścia, m.in. poprzez rozszerzenie o ruch międzynarodowy oraz całodobowy ruch samochodów ciężarowych o dopuszczalnej masie całkowitej do 7,5 t.

- 2003 r. - wydatki wyniosły ogółem 46.216,2 tys. zł (były o 46.980,4 tys. zł mniejsze niż w roku poprzednim) i stanowiły 47,2 % wykonania planu (97.854,5 tys. zł). W dwóch województwach: lubelskim i podkarpackim planowane wydatki zrealizowano w 100 %, natomiast w warmińsko - mazurskim w 11,9 %, a w podlaskim w 68 %. W woj. warmińsko mazurskim z powodu nieprzygotowania do realizacji zadań nie wykonano planowanych wydatków na kwotę 41.150,4 tys. zł, z tego na budowę **dpg w Grzechotkach** 41.048,7 tys. zł i 101,7 tys. zł na rozbudowę **dpg w Gołdapi**.

W woj. podlaskim nie wykonano planowanych wydatków w wysokości 10.487,2 tys. zł z, tego na rozbudowę **dpg w Kuźnicy** 10.352 tys. zł. W wyniku oszczędności w realizacji zakupów inwestycyjnych niewykorzystaną kwotę w wysokości 9.211 tys. zł zwrócono w I połowie stycznia 2004 r. do budżetu państwa, a środki w wysokości 1.214 tys. zł ujęto do wydatków niewygasających z upływem 2003 r³⁰. – z terminem wydatkowania do końca kwietnia 2004 r. W okresie tym wydatkowano 73 tys. zł, a pozostałą niewykorzystaną kwotę 1.141 tys. zł z powodu unieważnienia przetargu na zakupy inwestycyjne zwrócono do budżetu państwa.

- 2004 r. - plan wydatków inwestycyjnych na rozbudowę i budowę dpg ustalono w wysokości ogółem 144.104 tys. zł, (o 46.249,5 tys. zł wyższy niż w roku poprzednim), w tym w województwach: warmińsko – mazurskim 47.839 tys. zł, podlaskim 65.055 tys. zł; lubelskim 28.810 tys. zł i podkarpackim 2.400 tys. zł. W I kw. 2004 r. wykonanie wydatków wyniosło ogółem 6.071,1 tys. zł (4,2 %).

3.4.2. Wykorzystanie środków pomocowych.

3.4.2.1. W latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na realizację zadań inwestycyjnych w drogowych przejściach granicznych na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej zagwarantowano w zawartych pomiędzy rządem RP a Unią Europejską memorandumach finansowych środki pomocowe z programów Phare

²⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 października 2001 r. w sprawie blokowania niektórych wydatków w budżecie państwa na rok 2001- Dz. U. Nr 125, poz. 1373 ze zm.

³⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2003 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego – Dz. U., Nr 213, poz. 2083.

w wysokości 72.570 tys. EURO. Na koniec marca 2004 r. podpisano kontrakty na sumę 33.077 tys. EURO, tj. 46,5 % dostępnych środków³¹.

Do końca marca 2004 r. wydatkowano na realizację zadań w 5 dpg kwotę 22.220 tys. EURO, z tego w przejściach w: Kuźnicy Białostockiej 9.809 tys. EURO (44,1 %), Krościenku 4.737 tys. EURO (21,3 %), Dorohusku 4.304 tys. EURO (19,4 %), Kukurykach 2.330 tys. EURO (10,5 %), Terespolu 1.040 tys. EURO (4,7 %). W trakcie realizacji pozostają kontrakty dotyczące rozbudowy: dpg w Kuźnicy Białostockiej w wysokości 2.414 tys. EURO z terminem wydatkowania do 15 grudnia 2004 r., dpg w Hrebennem 2 kontrakty w wysokości ogółem 7.398 tys. EURO, z terminem wydatkowania do 30 listopada 2004 r. (4.901 tys. EURO) i do 30 listopada 2005 r. (2.497 tys. EURO).

Na etapie rozstrzygania przetargów w II półroczu 2004 r. pozostają zadania inwestycyjne dotyczące: rozbudowy dpg w Hrebennem i Gołdapi, dla których zagwarantowano środki w wysokości odpowiednio 5.000 tys. EURO i 2.000 tys. EURO, a w przypadku budowy dpg w Grzechotkach (11.500 tys. EURO) dokumentacja przetargowa była w końcowej fazie zatwierdzania przez Komisję Europejską.

3.4.2.2. Po 31 marca 2004 r. na dalszą rozbudowę i modernizację funkcjonujących drogowych przejść granicznych na całym oraz kontynuację budowy **dpg w Grzechotkach** zaplanowano ogółem środki pomocowe w wysokości 52.568 tys. EURO, co stanowi 236,6 % poniesionych w tym zakresie wydatków w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004, z tego w: województwach: warmińsko – mazurskim 18.523 tys. EURO (35,2 %), lubelskim 25.131 tys. EURO (47,8 %), podlaskim 4.464 tys. EURO (8,5 %) i podkarpackim 4.450 tys. EURO (8,5 %).

3.5. Przygotowanie drogowych przejść granicznych do wymogów Unii Europejskiej.

3.5.1. Jednym z warunków przystąpienia Polski do struktur Unii Europejskiej było stworzenie odpowiednich możliwości technicznych sprzyjających kontroli ruchu granicznego. Przygotowane przez Rząd RP w latach 2000 – 2003 roczne *Narodowe Programy Przygotowania do Członkostwa Polski w Unii Europejskiej* dotyczyły m.in. ogólnego

³¹ Szczegółowe dane zamieszczone są w załączniku nr 5.7.

priorytetu dostosowania systemu ochrony granicy do wymogów wspólnotowych, w ramach którego kwestia dostosowania przejść granicznych nie była wyszczególniona. Również okresowe Raporty Komisji Unii Europejskiej o stanie przygotowań Polski do członkostwa w Unii Europejskiej nie wymieniały indywidualnie i konkretnie kwestii dostosowania drogowych przejść granicznych do wymogów Wspólnoty. Z kolei *Traktat Akcesyjny* zawiera wyłącznie listę przejść granicznych, gdzie przekraczanie granicy jest możliwe.

3.5.2. W rządowych *Programach zagospodarowania granicy państwowej* oceniono ogólnie, że drogowe przejścia graniczne zlokalizowane na wschodniej granicy państwowej są mało nowoczesne i niedoinwestowane pod względem istniejącej infrastruktury technicznej i należy podjąć działania mające na celu:

- *przygotowanie przejść granicznych i bezpośrednich dojazdów w ciągach korytarzy transportowych do sprawnej obsługi tranzytu wschód – zachód i północ – południe,*
- *„uszczelnienie” granicy wschodniej przy jednoczesnej poprawie warunków jej przekraczania, przede wszystkim poprzez zwiększenie liczby przejść granicznych o odpowiednim standardzie i powiązaniach transportowych,*
- *zapewnienie odpowiedniej ochrony i bezpieczeństwa w obrębie przejść granicznych,*
- *wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań ułatwiających sprawne przekraczanie granicy, które powinny zmniejszyć uciążliwości związane ze wzmożonym ruchem drogowym oraz zwiększyć bezpieczeństwo na wschodnim odcinku granicy państwowej.*

3.5.3. Nie istnieje wzorzec drogowego przejścia granicznego, który by całościowo określał parametry techniczne i rozwiązania architektoniczne w odniesieniu do konkretnych standardów obowiązujących w Unii Europejskiej. W pierwszej kolejności inwestycja musi być dostosowana do warunków terenowych. Każde przejście graniczne projektowane jest indywidualnie. Można ogólnie określić podstawowe obiekty niezbędne dla funkcjonowania dpg, tj. m.in. budynek główny, pawilony kontroli granicznej na pasach ruchu, budynki kontroli szczegółowej. Wielkość i usytuowanie tych obiektów zależy natomiast od wielu czynników, a przede wszystkim: zakresu odpraw na przejściu, ukształtowania i powierzchni terenu projektowanego przejścia, infrastruktury drogowej, uzbrojenia terenu w media, wymagań służb granicznych oraz umów międzynarodowych.

Na wybór zadań związanych z budową nowych, modernizacją i rozbudową drogowych przejść granicznych nie miały bezpośrednio wpływu wymogi unijne. Unia Europejska nie ingeruje w to, gdzie ma powstać przejście graniczne. Wymagania unijne dotyczą przede

wszystkim skuteczności kontroli na zewnętrznych granicach, a w szczególności: wyposażenia służb granicznych w sprzęt o odpowiednich parametrach technicznych, dostępu do baz danych, a także warunków przeprowadzenia kontroli.

3.5.4. Jednym z mierników efektywności na przejściach granicznych jest tzw. standaryzacja przejść, czyli dostosowanie warunków kontroli granicznej oraz warunków przekraczania granicy do standardów wspólnotowych, wynikających głównie z najlepszych doświadczeń państw członkowskich w zakresie konstrukcji i wyposażenia przejść granicznych oraz organizacji ruchu granicznego. Wszystkie projektowane zadania związane z rozbudową, modernizacją i budową dpg realizowane są zgodnie z obowiązującymi przepisami i wymogami stawianymi przez UE. Celowość projektowanych zadań wynikała wprost z różnorodnych ustaleń Unii Europejskiej dotyczących poszczególnych służb i rodzajów odpraw granicznych w zakresie: przepływu osób (straż graniczna, konwencja z Schengen) przepływu towarów (służby celne, wspólna polityka celna); przepływu szczególnych rodzajów towarów (inspekcja weterynaryjna, fitosanitarna, sanitarna). Każda z tych służb działa w oparciu o przepisy prawa polskiego dostosowanego do wymogów wspólnotowych. Wszystkie projekty związane z rozbudową infrastruktury granicznej uzgadniane są z przyszłymi jej użytkownikami. Każda ze służb potwierdza zgodność projektowanych zadań z przepisami wewnętrznymi, obowiązującymi w działaniach tych służb oraz wymogami unijnymi. Przejścia drogowe, w szczególności w których realizowano zadania finansowane z udziałem środków pomocowych, podlegały stałej kontroli przedstawicieli Komisji Europejskiej oraz Władzy Wdrażającej Program Współpracy Przygranicznej Phare.

3.5.5. Bezpośrednia implementacja wymogów Unii Europejskiej nastąpiła w odniesieniu do drogowych przejść granicznych, w których przewidziano prowadzenie odpraw weterynaryjnych. Podstawowym założeniem w tym zakresie było stworzenie w przejściach właściwych warunków kontroli weterynaryjnej. mającej na celu zapobieganiu przedostawania się do Polski, a co za tym idzie i do Unii Europejskiej, chorób zwierząt oraz środków szkodliwych dla zdrowia ludzi i zwierząt w produktach spożywczych pochodzenia zwierzęcego.

3.5.5.1. W roku 1998 odbyła się wizytacja ekspertów Komisji Europejskiej z Biura TAIEX mająca na celu ocenę przyszłej granicy UE³². Oceniono przejścia graniczne m.in. na odcinku wschodnim i północno – wschodnim. Raport z wizyty przedstawicieli TAIEX umożliwił

³² Źródło informacji: *Strategia Zintegrowanego Zarządzania granicą w latach 2003 – 2005, str. 160*

dokonanie szczegółowej oceny przyszłej granicy Wspólnoty i był podstawą do przygotowania programów Phare 1999³³ i 2000³⁴. Wizytowane przejścia graniczne zakwalifikowano do odpowiednich kategorii kierując się istniejącą w dniu wizytacji oceną warunków do prowadzenia odpraw weterynaryjnych. Wytypowano drogowe przejścia graniczne, na których będą prowadzone w tym zakresie odprawy, tj.: **Bezledy** (granica z Federacją Rosyjską), **Kuźnica Białostocka**, **Kukuryki** (z Republiką Białoruś), **Dorohusk**, **Hrebenne i Korczowa** (Ukraina). Aby w określonych przejściach granicznych mogła odbywać się weterynaryjna kontrola graniczna muszą one spełniać wymogi Wspólnoty w zakresie zapewnienia odpowiednich pomieszczeń oraz niezbędnego sprzętu dla tych przejść. Dla wytypowanych przejść przygotowano plany architektoniczne, które zostały zweryfikowane pod względem zgodności z Decyzją Komisji – 2001/812/EC z dnia 21 listopada 2001 r. określającą wymagania dla zatwierdzenia punktów kontroli granicznej odpowiedzialnych za kontrolę weterynaryjną produktów wchodzących do Wspólnoty. Projekty budynków odpraw weterynaryjnych były analizowane i zatwierdzane przez ekspertów Biura ds. Żywności i Weterynarii Komisji Europejskiej z siedzibą w Dublinie. Eksperti unijni prowadzili bieżący nadzór nad realizacją zadań oraz mieli decydujący udział w ich końcowym odbiorze w zakresie określenia stopnia dostosowania punktów weterynaryjnej kontroli granicznej do standardów UE pod względem infrastruktury, wyposażenia i stosowanych procedur kontroli.

3.5.5.2. W latach 2002 – 2004 wybudowano ogółem na sumę 32.354 tys. zł i oddano do użytku w pełni przystosowane do wymogów Unii Europejskiej 5 terminali odpraw weterynaryjnych z tego w dpg: **Bezledy** (8.625 tys. zł), **Kuźnicy Białostockiej** (3.225 tys. zł), **Kukurykach** (6.327 tys. zł), **Dorohusku** (3.652 tys. zł) i **Korczowej** (10.526 tys. zł). W dpg w **Hrebennem** realizacja budynku kontroli weterynaryjnej według zapisów *Strategii zintegrowanego zarządzania granicą na lata 2003 – 2005* ma nastąpić do końca 2006 r. Z tego względu, odprawy towarów pochodzenia zwierzęcego na tym przejściu z dniem 1 maja 2004 r. – z powodu niespełniania wymogów unijnych określonych w omawianej Decyzji Komisji – 2001/812/EC z dnia 21 listopada 2001 r. - zostały zaprzestane. Poniesione w dpg **Kukurykach** w tym zakresie wydatki (6.327 tys. zł) dotyczyły modernizacji i rozbudowy obiektów do kontroli weterynaryjnej, funkcjonujących w przekazanym do eksploatacji w

³³ Nazwa programu: *Weterynaryjna i sanitarna kontrola przyszłych granic Unii Europejskiej: Punkty Kontroli Granicznej i skomputeryzowany system kontroli.*

³⁴ Nazwa programu: *Kontrola weterynaryjna docelowych granic zewnętrznych UE – II faza inwestycji.*

końcu 1999 r. terminalu samochodowym w **Koroszczynie**, w związku z wprowadzeniem przez Unię Europejską w 2001 r. nowych przepisów dotyczących warunków odpraw weterynaryjnych.

3.5.6. Również w zakresie kontroli fitosanitarnej importowanych towarów zapewniono pełne przygotowanie wytypowanych zgodnie z polskim stanowiskiem negocjacyjnym drogowych przejść granicznych do wykonywania zadań zgodnie z wymogami Unii Europejskiej, tj. w: **Bezledach, Kuźnicy Białostockiej, Kukurykach, Dorohusku i Korczowej**. Realizację w tym zakresie zadań inwestycyjnych prowadzono wspólnie z budową budynków odpraw weterynaryjnych, w których przystosowano i wyposażono pomieszczenia w niezbędny sprzęt i urządzenia techniczne zgodnie z dyrektywami UE, a głównie z dyrektywą Nr 2000/29/EEC dotyczącą działań w celu zapobieżenia zawleczeniu na teren Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych oraz zapobieżeniu rozprzestrzeniania się tych organizmów w obrębie Wspólnoty oraz dyrektywą Nr 98/22/EEC ustanawiającą minimalne warunki do przeprowadzania w Unii kontroli zdrowotności roślin, produktów roślinnych lub innych przedmiotów pochodzących z krajów trzecich.

3.6. Struktura wydatkowania środków budżetowych

3.6.1. Spośród ogółu wydatków (203.986,9 tys. zł) poniesionych na rozbudowę, modernizację i budowę drogowych przejść granicznych, tj. zadań ujętych w rządowych programach zagospodarowania granicy w latach 2000 – 2003 i I kw.2004 r³⁵. najwięcej środków wydatkowano na rozbudowę dpg w Kuźnicy Białostockiej, tj. 99.033,5 tys. zł, co stanowiło 48,5 %. W następnej kolejności na dpg w Dorohusku 27.540,8 tys. zł (13,5 %) i dpg w Kukurykach 20.513,3 tys. zł (10,1 %). Oznacza to, że łącznie poniesione wydatki (147.089,6 tys. zł) na tych trzech przejściach stanowiły aż 71,6 % ogółu wydatków inwestycyjnych.

W następnej kolejności wydatki dotyczyły pozostałych dpg, tj. w: Korczowej 10.999,7 tys. zł (5,4 %), Krościenku 10.631,9 tys. zł (5,2 %), Bezledach 10.389,5 tys. zł (5,1 %), Medyce 8.304,7 tys. zł (4,1 %), Budzisku 3.150,2 tys. zł (1,5 %), Grzechotkach 3.081,1 tys. zł (1,5 %), Terespolu 2.988,4 tys. zł (1,5 %), Gołdapi 2.986,7 tys.

³⁵ Zakres ważniejszych prac i zrealizowanego zakresu rzeczowego rozbudowy i budowy nowych dpg przedstawiono w załączniku nr 5.8.

zł, (1,5 %), Hrebennem 2.359,3 tys. zł (1,1 %), Sławatyczach 1.242,7 tys. zł (0,6 %), Bobrownikach 763,4 tys. zł (0,4 %).

3.6.2. Drogowe przejścia graniczne w Kuźnicy Białostockiej, Dorohusku i Kukurykach to najważniejsze i największe inwestycje, realizacja których miała na celu stworzenie odpowiadających w pełni wymogom Unii Europejskiej warunków do prowadzenia skutecznej i sprawnej kontroli ruch towarowego. I tak:

- **dpg w Kuźnicy Białostockiej** – Bruzgi (po stronie Republiki Białoruś) funkcjonuje od 1992 roku i jest czynne przez całą dobę dla międzynarodowego ruchu towarowego i osobowego oraz uproszczonego ruchu granicznego z pełnym zakresem wszystkich rodzajów kontroli granicznej. Od 1998 r. rozpoczęto rozbudowę i modernizację przejścia. Zadanie inwestycyjne ujęto do realizacji w programach i planach zagospodarowania granicy na lata 2000 – 2004. Do 2000 r. na rozbudowę poniesiono wydatki w wysokości 4.687 tys. zł. Realizacja zadania została ujęta po raz pierwszy w wykazie inwestycji wieloletnich w ustawie budżetowej na 2001³⁶ r. oraz

w kolejnych ustawach na lata 2002³⁷, 2003³⁸ i 2004³⁹. Zaktualizowana wartość kosztorysowa zadania według stanu na początek 2004 roku wyniosła 227.380 tys. zł. W latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 wydatkowano ogółem 99.033,5 tys. zł i 9.809 tys. EURO. Planowane wydatki ze środków budżetowych na inwestycje wieloletnie do końca 2004 r. wynoszą 62.306 tys. zł i 7.175 tys. zł ze środków pomocowych. W kwietniu 2004 r. po dokładnej weryfikacji potrzeb finansowych na dokończenie tego zadania decyzją Wojewody Podlaskiego została zablokowana kwota 22.306 tys. zł. Wartość zakupów inwestycyjnych i pozostałych robót budowlanych oszacowano na kwotę 40.000 tys. zł, która zostanie urealniona po zakończeniu procedur przetargowych.

Przejście funkcjonuje na powierzchni 18,6 ha, posiada 14 pasów, po 7 na obu kierunkach odpraw o przepustowości 8000 samochodów osobowych i 1500 samochodów towarowych na dobę. W przejściu wybudowano lub zmodernizowano 46 obiektów, które zostały wyposażone w nowoczesny sprzęt i urządzenia techniczne. Przejście było wielokrotnie wizytowane przez przedstawicieli Unii Europejskiej. W wyniku dotychczasowej realizacji jego rozbudowy i modernizacji stworzono dobre warunki dla wszystkich służb umożliwiające im wykonywanie ustawowych zadań zgodnie z wymogami Unii Europejskiej;

- **dpg w Dorohusku** – Jagodin (po stronie Ukrainy), funkcjonuje od 1990 roku i jest czynne przez całą dobę dla międzynarodowego ruchu towarowego i osobowego oraz uproszczonego ruchu granicznego z pełnym zakresem wszystkich rodzajów kontroli granicznej. Rozbudowę i modernizację dpg ujęto do realizacji w programach i planach zagospodarowania granicy na lata 2000 – 2005. Do 2000 r. na budowę i wyposażenie przejścia poniesiono nakłady o wartości 29.566 tys. zł. Realizacja

³⁶Dz. U. Nr 21, poz. 246 ze zm.

³⁷ Dz. U. Nr 30, poz. 275

³⁸ Dz. U. Nr 235, poz. 1981

³⁹ Dz. U. Nr 17, poz. 167.

zadania została ujęta po raz pierwszy w wykazie inwestycji wieloletnich w ustawie budżetowej na 2001 r. oraz w kolejnych ustawach na lata 2002 i 2003. Zaktualizowana wartość kosztorysowa zadania na początek 2004 roku wyniosła 128.303 tys. zł. W latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. wydatkowano ogółem 27.505 tys. zł i 4.304 tys. EURO. Planowane wydatki do końca 2004 r. wynoszą 18.659 tys. zł i 4.995 tys. EURO. Według stanu na koniec III kw. 2004 r. realizacja inwestycji jest w końcowej fazie wykonawstwa, na etapie dostaw wyposażenia.

W wyniku rozbudowy przejścia jego powierzchnia wzrosła z 9,6 ha do 13,5 ha. Została zwiększona liczba pasów odpraw z 12 na 23, a przepustowość z 2200 do 6000 pojazdów na dobę. Liczba obiektów kubaturowych wzrosła z 24 do 59. Rozbudowa przejścia przebiegała ściśle według projektów uzgodnionych ze wszystkimi służbami funkcjonującymi na granicy i zawierających rozwiązania architektoniczne i techniczne zgodne z oczekiwaniami Unii Europejskiej;

- **dpg w Kukurykach** - Kozłowicze (po stronie Republiki Białoruś), funkcjonuje od 1984 roku i jest czynne przez całą dobę dla międzynarodowego ruchu towarowego z pełnym zakresem wszystkich rodzajów odpraw granicznych przeprowadzanych w oddanym w 1999 r. do użytku terminalu samochodowym w Koroszczynie, którego koszt realizacji wyniósł 135.058 tys. zł. Rozbudowa samego przejścia w dpg w Kukurykach została natomiast ujęta w programach i w planach zagospodarowania granicy na lata 2000 – 2005, w tym w zakresie dostosowania infrastruktury w latach 2003 -2004 do prowadzenia kontroli weterynaryjnej, do dnia akcesji Polski do Unii Europejskiej, w części terminala samochodowego Koroszczynie. W latach 2000 - 2003 i I kw. 2004 r. na realizację zadań wydatkowano ogółem 20.513,3 tys. zł i 2.330 tys. EURO z przeznaczeniem m.in. na: modernizację punktu kontroli weterynaryjnej i dostawę sprzętu i urządzeń technicznych, modernizację drogi celnej oraz budynku głównego na bezpośrednim przejściu granicznym. W latach 2004 – 2008 planowana jest na wartość 10.171 tys. zł i 4.500 tys. EURO dalsza rozbudowa dpg związana z usprawnieniem funkcjonowania przejścia, polegająca na modernizacji dojazdów do dwóch mostów granicznych na rzece Bug oraz z planowanym zamiarem wprowadzenia ruchu osobowego.

Rozwiązania architektoniczne i organizacyjne drogowego przejścia w Kukurykach, a w szczególności będącego jego integralną częścią terminalu samochodowego w Koroszczynie czynią go jednym z najbardziej nowoczesnych i dostosowanych do wymogów Unii Europejskiej przejść na zewnętrznej jej granicy.

Łączna powierzchnia terminalu połączonego drogą celną o długości 5 km z dpg w Kukurykach wynosi 46,5 ha, na której znajduje się 19 różnych obiektów, w tym budynek główny o powierzchni 6.368 m², 2 parkingi postojowe na 500 pojazdów. Projektowa zdolność przepustowa odpraw wynosi 4000 pojazdów na dobę. W badanym okresie odnotowano nieznaczny, ale stały wzrost ruchu pojazdów ciężarowych, tj. z 812 w 2000 r. do 984 pojazdów na dobę w 2003 r., co oznacza, że przejście to było wykorzystane średnio w 23 % zakładanej przepustowości.

Terminal służy do odpraw samochodowych tylko przez służby polskie, pomimo że ok. 40 % powierzchni budynku głównego zaprojektowano dla wykonywania zadań przez graniczne i celne służby białoruskie. Powodem takiej sytuacji są toczące się od wielu lat międzyrządowe rozmowy i negocjacje w zakresie przygotowania

stosownej umowy o współpracy przy dokonywaniu kontroli osób, towarów i środków transportu.

3.6.3. Spośród 14 zadań dotyczących rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych, zaplanowanych w programach i planach zagospodarowania granicy, na dzień 1 maja 2004 r., tj. daty akcesji Polski do Unii Europejskiej ukończono w pełni budowę w latach 1999 – I kw. 2004 **dpg w Krościenku**, przekazane oficjalnie do eksploatacji we wrześniu 2003 r. dla międzynarodowego całodobowego ruchu osobowego i samochodów ciężarowych o masie do 3,5 tony, o projektowanej przepustowości 1000 samochodów osobowych i 100 samochodów ciężarowych na dobę. Zakres odpraw obejmuje jedynie kontrole graniczne i celne prowadzone wspólnie ze służbami ukraińskimi. Do 2000 r. wydatki na budowę przejścia wyniosły 417 tys. zł, a w okresie 2000 – I kw. 2004 10.632 tys. zł i 4.737 tys. EURO.

Drogowe przejście w **Korczowej**, jedno z trzech przejść funkcjonujących na granicy z Ukrainą na terenie woj. podkarpackiego, zostało wybudowane w latach 1993 – 1999 o wartości 57.874 tys. zł i funkcjonuje od 2000 r. całodobowo jako międzynarodowe przejście dla ruchu towarowego i osobowego oraz uproszczonego ruchu granicznego z pełnym zakresem wszystkich rodzajów odpraw granicznych. W maju 2003 r. oddano do użytku, wybudowany o wartości 10.526 tys. zł i w pełni przystosowany do wymogów UE, budynek odpraw weterynaryjnych

3.6.4. Na pozostałych drogowych przejściach granicznych funkcjonujących na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej stan infrastruktury technicznej jest zróżnicowany i niedostatecznie przystosowany do wymogów Unii Europejskiej. Najgorsza sytuacja w tym względzie występuje w woj. warmińsko – mazurskim na granicy z Federacją Rosyjską i dotyczy wszystkich funkcjonujących trzech przejść, tj. w: **Bezledach, Gołdapi i Gronowie** oraz w budowie w **Grzechotkach**.

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia stopień realizacji przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego rządowych programów i planów rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść oraz wykorzystania w tym zakresie środków finansowych.

3.6.4.1 Wystąpiły kilkuletnie opóźnienia w przygotowaniu i realizacji zadań w wymienionych przejściach granicznych. I tak:

- **dpg w Grzechotkach** (Mamonowo po stronie rosyjskiej). Prace nad przygotowaniem koncepcji budowy przejścia rozpoczęto w 2000 r. ale nie wykorzystano przyznanej na ten cel kwoty 300 tys. zł z rezerwy budżetu państwa. W styczniu 2001 r., po przeprowadzonej na podstawie ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych⁴⁰ procedurze, zawarto umowę z Przedsiębiorstwem Usługowo - Budowlanym „INSPEC” w Olsztynie o pełnienie funkcji inwestora zastępczego w zakresie kompleksowej obsługi realizacji inwestycji. Budowa dpg została ujęta w programach i planach zagospodarowania granicy w latach 2003 – 2005 oraz w ustawach budżetowych na lata 2003 i 2004 w wykazie inwestycji wieloletnich. Wartość kosztorysowa zadania wynosi 152.909 tys. zł. W latach 2001 – I kw. 2004 na opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej budowy przejścia, przygotowanie dokumentacji przetargowej według procedury międzynarodowej i obsługę inwestorską poniesiono wydatki ogółem w wysokości 1.820 tys. zł, co stanowiło zaledwie 1,2 % realizacji wartości kosztorysowej inwestycji. W 2003 r. z przewidzianej ze środków na inwestycje wieloletnie kwoty 42.500 tys. zł wydatkowano zaledwie 186 tys. zł (0,44 %). Niewykorzystana kwota w wysokości 42.314 tys. zł została ujęta na wniosek Wojewody Warmińsko - Mazurskiego do wydatków niewygasających z upływem 2003 r.⁴¹. – z terminem wydatkowania do końca kwietnia 2004 r. W okresie tym wydatkowano zaledwie 1.265,5 tys. zł (3 %). Przyczyną niewykorzystania środków budżetowych była przewlekłość działań związanych z przygotowaniem dokumentacji do przeprowadzenia przetargu międzynarodowego na realizację zadania z udziałem środków pomocowych oraz wyborem wykonawcy na realizację części inwestycji nieujętej w projektach zgłoszonych do programów Phare 2002 oraz Phare 2003. Prace nad przygotowaniem dokumentacji do przetargu międzynarodowego, która była wielokrotnie poprawiana w związku ze zgłaszanymi przez Władzę Wdrażającą Program Współpracy Przygranicznej Phare licznymi uwagami, inwestor zastępczy rozpoczął w II połowie 2002 r. Dopiero w lipcu 2004 r. dokumentacja ta została przyjęta przez wymienioną jednostkę i skierowana do Komisji Europejskiej w celu jej zaakceptowania. W lutym 2004 r. rozpoczęto roboty związane m.in. z makroniwelacją terenu pod budowę przejścia. Koszt realizacji zadania opartego o środki budżetowe wynosi 50.360 tys. zł i dotyczy zakresu prac niezwiązanych z wykorzystaniem środków pomocowych Phare. Rozstrzygnięcie przetargu międzynarodowego na realizację pozostałego zakresu inwestycji przewidziano w IV kw. 2004 r. W ustawie budżetowej na 2004 r. na realizację zadania zaplanowano środki w wysokości 70.329 tys. zł, z tego z inwestycji wieloletnich 45.239 tys. zł oraz ze środków pomocowych, w przeliczeniu - 25.090 tys. zł.
- **dpg w Gołdapi** (Gusiew po stronie rosyjskiej). Zadanie inwestycyjne ujęto do realizacji w programach i planach zagospodarowania granicy w latach 2000 – 2004. W styczniu 2001 r. po przeprowadzonej na podstawie ustawy o zamówieniach publicznych procedurze zawarto umowę z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Usług Inwestycyjnych w Olsztynie umowę o pełnienie funkcji inwestora zastępczego w zakresie kompleksowej obsługi realizacji inwestycji. W latach 2001 – 2003 na opracowanie przetargu według procedury międzynarodowej, obsługę inwestorską oraz aktualizację dokumentacji związanej z rozszerzeniem od 2002 r. ruchu granicznego o międzynarodowy ruch osobowy i ruch samochodów ciężarowych do 7,5 tony poniesiono wydatki ogółem w wysokości 2.986,7 tys. zł. Niewykorzystywane środki

⁴⁰ T.j. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

⁴¹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2003 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego – Dz. U., Nr 213, poz. 2083.

z budżetu państwa były przenoszone na lata następne jako niewygasające, które nie były również w pełni wykorzystywane. I tak, na wniosek Wojewody Warmińsko – Mazurskiego środki, które nie wygasły z upływem 2002 r. w wysokości 2.445 tys. zł⁴², wykorzystano do końca czerwca 2003 r. w wysokości 1.892 tys. zł (77,4%), przy czym kwota 607.578 zł została wydatkowana na realizację zadań w dpg w Bezledach i Gronowie tj. niezgodnie z przeznaczeniem, co według art. 138 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych wyczerpywało znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych. Również środki w wysokości 570 tys. zł, które nie wygasły z upływem 2003r.⁴³ zostały wykorzystane do końca kwietnia 2004 r. w wysokości 469 tys. zł (82,3%). Przyczyną nierozpoczęcia robót budowlanych oraz w konsekwencji niewykorzystywania środków budżetowych było niedostateczne przygotowanie przez inwestora zastępczego zadań inwestycyjnych. Od września 2002 r. do sierpnia 2004 r. trwały procedury związane z przygotowaniem międzynarodowego przetargu na wybór wykonawcy robót z udziałem środków pomocowych. Rozpoczęcie robót budowlanych zaplanowano na IV kw. 2004 r. Z dniem 30 listopada 2004 r. upływa termin kontraktowania zadania, dla którego zabezpieczono kwotę 2.000 tys. EURO, z terminem wydatkowania do końca listopada 2005 r. Przewidywany udział środków budżetowych w realizacji kontraktu wynosi w przeliczeniu 1.970 tys. EURO.

3.6.4.2. Spośród planowanych w woj. warmińsko – mazurskim zadań, w całości zrealizowano w końcu 2003 r. tylko jedną inwestycję, tj. budynek do przeprowadzania kontroli weterynaryjnej w **dpg w Bezledach** na wartość 8.625 tys. zł. Ponadto, w latach 2000 - 2003 na częściową modernizację tego przejścia wydatkowano dodatkowo 1.327 tys. zł, w ramach których wykonano m.in. poszerzenie drogi dojazdowej do przejścia, zadaszenie wag, parkingi dla samochodów zatrzymanych, uzupełnienie telewizji przemysłowej o 2 kamery. Zakres rzeczowy zrealizowano do wysokości posiadanych środków. W **dpg w Gronowie** w latach 2000 – 2003 na realizację najpilniejszych potrzeb wydatkowano ogółem 300 tys. zł, tj. głównie na modernizację magazynu celnego, montaż zapór drogowych i zakup agregatu prądotwórczego wykorzystując w całości posiadane na ten cel środki.

W latach 2004- 2005 w celu dostosowania do wymogów unijnych planowana jest rozbudowa przejść w **dpg w Bezledach i w Gronowie** z udziałem środków z Funduszu Schengen w wysokości odpowiednio 2.166 tys. EURO i 887 tys. EURO.

3.6.5. Szereg krytycznych uwag odnośnie stanu drogowych przejść granicznych w woj. warmińsko - mazurskim sformułowały służby celne, Straż Graniczna oraz graniczna inspekcja sanitarna⁴⁴.

⁴² Dz. U. z 2002 r. Nr 211, poz. 1796

⁴³ Dz. U. z 2003 r. Nr 213, poz. 2083

⁴⁴ Na podstawie informacji uzyskanej w trybie art. 29 pkt 2 lit f ustawy o NIK od właściwych służb kontrolnych działających na drogowych przejściach granicznych,

W opinii służb granicznych zróżnicowana infrastruktura dpg w sposób zdecydowany zakłóca sprawne dokonywanie kontroli według standardów UE, wynikających z Konwencji Wykonawczej do Układu z Schengen, gwarantujących skuteczną kontrolę na granicy zewnętrznej Unii w zakresie dokonywania szczegółowej wjazdowej kontroli osób i środków transportu pochodzących z krajów trzecich, np.:

- w **dpg w Gronowie** brak garaży dla służb granicznych, zbyt mała liczba pomieszczeń w budynku głównym, zniszczone i niedostosowane do nowych procedur odprawowych pawilony kontrolerskie utrudniają właściwą realizację zadań,
- w **dpg w Gołdapi** brak było pomieszczeń socjalnych dla funkcjonariuszy SG, budynków odpraw szczegółowych, urządzeń zaporowych zsynchronizowanych z kolczatkami drogowymi oraz garaży dla służb granicznych i celnych.

Pracownikom Państwowej Inspekcji Sanitarnej na **dpg w Gronowie i Gołdapi** nie zapewniono żadnych pomieszczeń do wykonywania ustawowych zadań. W trakcie prowadzonych kontroli korzystali oni z pomieszczeń i sprzętu będącego na wyposażeniu służb celnych. W **dpg w Bezledach** służbom tym wprawdzie udostępniono pomieszczenia w oddanym w styczniu 2004 r. budynku kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej, lecz nie wyposażono je w urządzenia techniczne niezbędne do przeprowadzania kontroli. Pomieszczenie laboratoryjne nie spełniało wszystkich wymagań umożliwiających prowadzenie w sposób właściwy badań. W ocenie służb sanitarnych taki stan uniemożliwia przeprowadzenie granicznej kontroli sanitarnej żywności zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2001 r. o warunkach zdrowotnych żywności i żywienia⁴⁵ - dostosowaną legislacyjnie do standardów unijnych.

W opinii służb celnych obecny stan infrastruktury na wszystkich trzech dpg nie jest dostosowany do potrzeb tych organów, w szczególności w zakresie: liczby pomieszczeń do przechowywania sprzętu kwaterunkowego i biurowego oraz urządzeń technicznych niezbędnych do przeprowadzania sprawnej kontroli, pomieszczeń biurowych i socjalnych dla funkcjonariuszy organów kontrolnych, garaży i parkingów oraz miejsc odpraw szczegółowych. Np. w **dpg w Bezledach** istniejące pomieszczenia zaplanowane były dla 30 osób. W wyniku alokacji funkcjonariuszy celnych z zachodnich przejść granicznych na przejściu tym zadania kontrolne wykonuje 128 osób. W ocenie służb celnych realizacja zaplanowanych w dpg inwestycji powinna nastąpić w trybie natychmiastowym.

Stan infrastruktury stanowi bowiem jedyną istotną barierę w realizacji wymogów unijnych w zakresie kontroli celnej, ponieważ zarówno obsada kadrowa, jak i przygotowanie merytoryczne funkcjonariuszy pozwala na sprostanie tym wymogom.

3.6.6. Korzystniej natomiast przedstawia się stan infrastruktury drogowych przejść granicznych w pozostałych województwach, chociaż jest również zróżnicowany ze względu m.in. na wielkość poniesionych nakładów finansowych.

3.6.6.1. W latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na poniesione w woj. podlaskim wydatki w wysokości 103.311 tys. zł, na rozbudowę i modernizację **dpg w Kuźnicy Białostockiej** wydatkowano 99.034 tys. zł, tj. 96 %.

W pozostałych czterech funkcjonujących dpg, tj w: **Budzisku, Bobrownikach, Ogrodnikach i Połowcach** wydatki na ich modernizację i rozbudowę wyniosły w tym okresie ogółem 4.277 tys. zł (4 %).

Funkcja przejść w **Budzisku i Ogrodnikach** na granicy z Republiką Litewską, z dniem 1 maja 2004 r. uległa zmianie. Po dacie akcesji Polski do Unii Europejskiej na wymienionych dpg odbywają się tylko odprawy paszportowe Straży Granicznej wspólnie ze służbami litewskimi. Istniejące pomieszczenia po służbach celnych zostały czasowo przystosowane do podstawowych wymogów UE dotyczących odpraw osób i pojazdów. W latach 2000 – 2003 na rozbudowę w **dpg Budzisku** wydatkowano 3.150 tys. zł, a w **dpg w Ogrodnikach** 236 tys. zł. W latach 2004 – 2005 zaplanowano dalszą modernizację obu przejść w związku z wprowadzeniem wspólnych odpraw granicznych, w **dpg w Budzisku** na wartość 4.461 tys. zł i w **dpg w Ogrodnikach** w wysokości 3.279 tys. zł.

Również w **dpg w Bobrownikach** w latach 2004 - 2005 planowana jest dalsza modernizacja i rozbudowa tego przejścia w zakresie zakupów i urządzeń do kontroli granicznej ogółem na kwotę 398 tys. zł i 2.494 tys. EURO ze środków z Funduszu Schengen. W latach 2000 – 2003 głównie na wyposażenie przejścia wydatkowano ogółem 763 tys. zł.

3.6.6.2. Służby dokonujące na tych przejściach odprawy graniczne nie zgłaszały większych uwag odnośnie stanu infrastruktury tych przejść. Jedyne zastrzeżenia dotyczyły **dpg w Połowcach** (Pieszczatka po stronie białoruskiej). I tak:

⁴⁵ Dz. U., Nr 63, poz. 634 ze zm.)

- jest to niewielkie przejście, czynne przez całą dobę dla ruchu osobowego, z wyłączeniem ruchu autokarów, o przepustowości 700 pojazdów na dobę wyłącznie dla obywateli RP i Republiki Białoruś. W opinii służb celnych i Straży Granicznej przejście nie spełnia wymogów unijnych, ponieważ realizacja zadań dokonywana jest w stopniu ograniczonym. Ze względu na brak infrastruktury granicznej odprawy paszportowe i celne odbywają się po stronie białoruskiej. Po stronie polskiej przejście dysponuje tylko niewielką powierzchniowo dyżurką dla Straży Granicznej. Jedynie w 2003 r. poniesiono wydatki związane z zakupem wyposażenia w wysokości 129 tys. zł. W celu poprawy warunków funkcjonowania przejścia planowane są w latach 2004 – 2005 wydatki na zakup sprzętu i urządzeń do kontroli granicznej w wysokości 267 tys. zł i 106 tys. EURO ze środków z Funduszu Schengen. Zakładana jest koncepcja rozbudowy dpg oraz zmiana jego statusu na ruch międzynarodowy, z rozszerzeniem o ruch towarowy do 7,5 tony, która została przedstawiona w lutym 2004 r. stronie białoruskiej.

3.6.6.3. Biorąc pod uwagę złożoność zadań związanych z ochroną granicy zewnętrznej UE oraz obowiązek zapewnienia ochrony interesów każdego z państw członkowskich, w przyszłości należałoby doposażyć i modernizować sprzęt będący na stanie SG, w zakresie analizy i ujawniania fałszerstw dokumentów, kontroli szczegółowej budowy konstrukcyjnej pojazdów w celu wykrywania nielegalnej migracji oraz przetrzutu pojazdów pochodzących z kradzieży.

3.6.7. Wydatkowane w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r na rozbudowę i modernizację **dpg w Dorohusku i w dpg w Kukurykach** środki wyniosły ogółem 48.020 tys. zł, co stanowiło 87 % ogółu poniesionych wydatków na rozbudowę przejść w województwie lubelskim.

W pozostałych czterech funkcjonujących dpg, tj w: **Terespolu, Sławatyczach, Zosinie i Hrebennem** wydatki na ich modernizację i rozbudowę wyniosły ogółem 7.385 tys. zł (13 %).

3.6.7.1. W ocenie służb dokonujących odprawy graniczne w latach 2000 – 2003, w porównaniu do stanu przed tym okresem nastąpiła znaczna poprawa w realizacji zadań inwestycyjnych w dpg, co przekłada się na wymierną poprawę warunków pracy i efektywność wykonywanych zadań. Opinia ta nie dotyczy **dpg w Hrebennem**, którego stan infrastruktury technicznej i architektonicznej uniemożliwia prawidłową realizację odpraw granicznych. Przejście jest niewystarczająco wyposażone w sprzęt i urządzenia do kontroli, a liczba pomieszczeń i ich standard nie zaspokaja potrzeb służb kontrolnych. Stan przejścia można określić jako tymczasowy:

- **dpg w Hrebennem** (Rawa Ruska po stronie Ukrainy) funkcjonuje od 1990 r. jako przejście międzynarodowe osobowo – towarowe o ruchu całodobowym. Na przełomie 1992 – 1993

przejście zostało rozbudowane. Przejście nie posiada stałych budynków. Odprawy dokonywane są w obrębie zabudowy kontenerowej. Do dnia 1 stycznia 1999 r., tj. do reformy administracyjnej kraju za stan tego przejścia odpowiedzialny był Wojewoda Zamojski. Na wniosek Wojewody Lubelskiego rozbudowa przejścia została ujęta w planach zagospodarowania granicy w latach 2002 – 2005. We wrześniu 2002 r. został uzgodniony ze wszystkimi służbami granicznymi kompleksowy projekt rozbudowy przejścia, który uzyskał również pozytywną opinię Komisji UE. W czerwcu 2003 r. ostatecznie zakończono trwające od wielu lat działania mające na celu uregulowanie własności gruntów pod rozbudowę przejścia. W latach 2000 – 2003 na przygotowanie realizacji zadania oraz wyposażenie przejścia wydatkowano ogółem 2.289 tys. zł.

W I kw. 2004 r. rozpoczęto rozbudowę przejścia o wartości kosztorysowej 150.960 tys. zł. Na realizację zadania zabezpieczono środki pomocowe w wysokości 14.920 tys. EURO, z których w lutym 2004 podpisano ze środków Phare dwa kontrakty na sumę 7.398 tys. EURO. W latach 2004 – 2006 planowany jest udział środków budżetowych na rozbudowę przejścia w wysokości ogółem 26.330 tys. zł.

W wyniku realizacji rozbudowy dpg nastąpi m. in. zwiększenie liczby pasów odpraw z 8 do 16 oraz przepustowości z 2000 do 3000 pojazdów na dobę. Powierzchnia przejścia wzrośnie z 3 ha do 13 ha, a kubatura budynków z 7.500 m³ do 69.000 m³, co w zdecydowany sposób poprawi warunki pracy służb granicznych i umożliwi im wykonywanie zadań zgodnie ze standardami unijnymi. Termin zakończenia zadania planowany jest na koniec 2006 r.

3.6.7.2. W celu dalszego przystosowania dpg do wymogów Unii Europejskiej na rozbudowę i modernizację przejść w latach 2004 – 2009 w woj. lubelskim planowane są środki budżetowe w wysokości 65.923 tys. zł, co stanowi 129 % poniesionych w latach 2000 – 2003 w tym zakresie wydatków. Ze środków pomocowych Phare planowane jest pozyskanie kwoty 25.131 tys. EURO, tj. ponad czterokrotnie więcej niż wydatkowane w latach 2000 – 2003, z tego na realizację rozbudowy **dpg w Hrebennem** przypadnie 40 % środków budżetowych i 62 % środków pomocowych.

Na dalszą rozbudowę i modernizację dpg w: **Terespolu, Sławatyczach i Zosinie**, zgodnie z zapotrzebowaniem służb kontrolnych, zaplanowano w latach 2004 - 2009 środki budżetowe w wysokości 10.764 tys. zł, z tego na:

- rozbudowę **dpg w Terespolu** (Brześć po stronie białoruskiej) w latach 2004 – 2009 na kwotę 6.384 tys. zł na poszerzenie terenu przejścia poprzez wybudowanie dodatkowych pasów odpraw, budynku odpraw, budynku kontroli specjalnej oraz innej infrastruktury towarzyszącej. W latach 2000 – 2003 na modernizację budynku głównego wydatkowano 2.988 tys. zł i 1.040 tys. EURO;
- modernizację **dpg w Sławatyczach** (Domaczewo po stronie białoruskiej) w latach 2004 – 2005 na kwotę 1.850 tys. zł na rozbudowę infrastruktury towarzyszącej. W latach 2000 – 2003 wydatki na uzbrojenie przejścia w media wyniosły 1.243 tys. zł;

- rozbudowę w **dpg Zosinie** (Ustług po stronie ukraińskiej) w latach 2004 – 2008 na kwotę 2.530 tys. zł, polegającą na rozszerzeniu przejścia o ruch samochodów ciężarowych do 3,5 tony. W latach 2000 – 2003 wydatki na wyposażenie służb granicznych wyniosły 758 tys. zł.

3.6.7.3. W województwie podkarpackim uwagi służb dokonujących odprawy graniczne dotyczyły głównie stanu infrastruktury **dpg w Medyce**. I tak:

- **dpg w Medyce** (Szeginie po stronie ukraińskiej) funkcjonuje od 1945 r., obecnie dla ruchu osobowego i towarowego. Modernizacja przejścia nastąpiła głównie w latach 90 – tych. Od roku 2000 na przejściu następuje stały wzrost natężenia ruchu. Dalsza rozbudowa przejścia została ujęta w programach i planach zagospodarowania granicy w latach 2001 – 2005. W latach 2000 – 2003 wydatki na realizację zadań wyniosły 8.277 tys. zł i dotyczyły głównie rozbudowy całej infrastruktury przejścia. Jednak ze względu na brak ostatecznej koncepcji, co do zakresu odpraw, jaki miałyby funkcjonować od 2005 r. (planowano wyłączenie ruchu TIR), corocznie przeznaczono środki na zaspokojenie najpilniejszych potrzeby wskazywanych przez służby graniczne i celne. Pod tym względem przejście nie jest dostatecznie przystosowane do wykonywania zadań zgodnie z wymogami UE. Brak przede wszystkim budynku kontroli celnej dla odpraw samochodów ciężarowych, stosownej wielkości powierzchni magazynowych. Występuje potrzeba zwiększenia przepustowości przejścia w ruchu osobowym i towarowym, wymiany sprzętu kwaterunkowego z lat 1994 – 1995 oraz budowy dodatkowych pasów dla obywateli UE i lądowiska dla helikopterów. Ogółem w latach 2004 – 2005 na dalszą rozbudowę i modernizację przejścia zaplanowano środki w wysokości 15.750 tys. zł i 3.500 tys. EURO.

Pozostałe 2 dpg w województwie podkarpackim również planowane są w latach 2004 - 2005 do dalszej rozbudowy i modernizacji, tj.: **dpg w Korczowej** na kwotę 2.925 tys. zł i 650 tys. EURO (m.in. poszerzenie drogi dojazdowej o pas postojowy, budowa lądowiska dla helikopterów); **dpg w Krościenku** na kwotę 1.350 tys. zł i 300 tys. EURO (m.in. poszerzenie drogi dojazdowej do przejścia, budowa lądowiska dla helikopterów).

3.7. Inne ustalenia

3.7.1. W zakresie rozwiązywania problemów związanych ze wzrostem natężenia ruchu samochodów ciężarowych jednym z zadań przewidzianych w *Strategii* do realizacji jest *pełna kontrola w przejściach granicznych stanu technicznego samochodów wjeżdżających do Polski, ze szczególnym uwzględnieniem emisji spalin oraz pełna kontrola samochodów ciężarowych pod względem przekraczania dopuszczalnego nacisku na osie*. Zadania te zostały przypisane do realizacji wojewodom, Ministerstwu Infrastruktury, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, Inspekcji Transportu Ruchu Drogowego, Komendzie Głównej Straży Granicznej i Komendzie Głównej Policji.

Zgodnie z art. 129 ust. 4a pkt 3 i 9 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym⁴⁶ funkcjonariusze Straży Granicznej mają prawo używania przyrządów kontrolno – pomiarowych służących do badania pojazdów, w tym także wymagań związanych z ochroną środowiska. Wymienione przepisy przewidują m.in., iż w przypadku stwierdzenia przez funkcjonariuszy Straży Granicznej przekroczenia przez pojazd dopuszczalnej emisji spalin, mogą oni odmówić prawa przekroczenia granicy państwowej takim pojazdem.

Według zasięgniętych informacji⁴⁷, Zarząd Graniczny Komendy Głównej Straży Granicznej, w celu realizacji zadań w zakresie kontroli ruchu drogowego przekazał w 2002 r. podległym jednostkom Straży Granicznej stosowne wytyczne, zalecając jednocześnie, iż w przypadku braku odpowiedniego sprzętu należy współdziałać z Policją, Służbą Celną oraz Inspekcją Transportu Drogowego. W 2003 r. Zarząd Graniczny KG SG zgłosił zapotrzebowanie na zakup 57 analizatorów spalin. Z powodu braku środków finansowych zapotrzebowanie to nie zostało zrealizowane. Na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej Straż Graniczna dysponuje zaledwie dwoma urządzeniami do kontroli emisji spalin. Urządzenia zakupiono ze środków budżetowych wojewodów i zainstalowano je w **dpg w Bezledach i Medyce**. Kontrola spalin przez Służby Straży Granicznej prowadzona jest w ograniczonym zakresie i doraźnie, jednocześnie nie jest prowadzona w ramach tych czynności odpowiednia statystyka.

3.7.2. Stosownie do postanowień art. 40b ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁴⁸ - do kontroli pojazdów wykonujących międzynarodowy transport drogowy, w zakresie nacisków osi lub wymiarów określonych przepisami o ruchu drogowym uprawnione są osoby działające na podstawie upoważnienia wydanego przez dyrektora urzędu celnego. Kontrolę pojazdów w tym zakresie wykonują funkcjonariusze celni dokonujący odpraw.

Wojewodowie w uzgodnieniu ze służbami celnymi wykonują w dpg zadania inwestycyjne mające na celu zapewnienie odpowiednich warunków do sprawnej realizacji nałożonych na te służby obowiązków w zakresie kontroli masy nacisków osi pojazdów. Na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej, na terenie 12 dpg na których odbywa się ruch towarowy, zainstalowanych jest ogółem 29 wag dynamicznych.

⁴⁶ T.j. Dz. U. z 2003 r., Nr 58, poz. 515 ze zm.

⁴⁷ Informacje na piśmie uzyskano od Komendy Głównej Straży Granicznej w trybie art. 29 pkt 2 lit f ustawy o NIK.

⁴⁸ T.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 71, poz. 838 ze zm.

W latach 2000 – 2003 liczba⁴⁹ przeprowadzanych kontroli nacisków osi pojazdów ciężarowych stale wzrastała, z 339 tys. do 445 tys. (o 31 %), z tego aż 85 % takich kontroli przeprowadzono na dpg w Kukurykach. W wymienionym okresie opłaty za przejazdy pojazdów ponadnormatywnych wyniosły ogółem 38,2 mln zł, z tego z terenu działania Izby Celnej w Białej Podlaskiej 23,1 mln zł (60%).

Największy problem z utrzymaniem sprawności wag z powodu częstych ich awarii wystąpił w woj. warmińsko – mazurskim. W badanym okresie, zamontowane na dpg w Bezledach dwie wagi były niesprawne łącznie przez 505 dni, co spowodowane było m.in. niedomaganiem organizacyjnymi służb Wojewody Warmińsko – Mazurskiego odpowiedzialnych za utrzymanie tych urządzeń.

3.7.3. Wymaga zwrócenia uwagi, iż na drogowych przejściach granicznych nie ma zapewnionej opieki medycznej. Do końca 1998 r. na przejściach funkcjonowały punkty medyczne wyposażone i utrzymywane przez poszczególnych zarządców tych przejść, zaś zespoły opieki zdrowotnej zapewniały fachowy personel medyczny oraz pokrywały koszty ich wynagrodzeń. Wprowadzona w życie z dniem 1 stycznia 1999 r. ustawa z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym⁵⁰ spowodowała wycofanie personelu medycznego z tych punktów.

Pozytywnie należy ocenić na tle takiej sytuacji podejmowane przez kierownictwo Lubelskiego Zarządu Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie działania mające na celu zapewnienie na przejściach w woj. lubelskim opieki medycznej. Polegały one na kierowaniu do Lubelskiej Regionalnej Kasy Chorych w Lublinie (Narodowego Funduszu Zdrowia Oddział w Lublinie) – pism, które nie przyniosły jednak spodziewanych efektów.

3.7.4. Z art. 27 ust. 1 – 4 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach⁵¹ wynika, że osoby przybywające z zagranicy chore, lub co do których istnieje uzasadnione podejrzenie choroby zakaźnej⁵², mogą być poddane badaniom i obowiązkowemu leczeniu lub obowiązkowej hospitalizacji, izolacji, kwarantannie lub nadzorowi

⁴⁹ Na podstawie informacji uzyskanych z Departamentu Kontroli Celnej w Ministerstwie Finansów

⁵⁰ Dz. U. Nr 28, poz. 153 ze zm.

⁵¹ Dz. U. Nr 126, poz. 1384 ze zm.

⁵² Według wykazu jednostek chorobowych określonych w zarządzeniu Nr 26/03 Głównego Inspektora Sanitarnego z dnia 31 grudnia 2003 r. w sprawie jednostek chorobowych, zespołów objawowych oraz zdarzeń, których wystąpienie powoduje uruchomienie systemu wczesnego powiadamiania o zagrożeniu epidemicznym – do chorób zakaźnych zalicza się: botulizm, cholera, dżumę, gorączkę Q, ospę powietrzną, węglik w postaci płucnej lub jelitowej, wirusowe gorączki krwotoczne

epidemiologicznemu. W przypadku konieczności izolowania lub poddania kwarantannie osób, wojewoda obowiązany jest zorganizować warunki izolacji lub kwarantanny przez zapewnienie odpowiednich pomieszczeń, wyposażenia oraz osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

Na początku 2004 r. Minister Zdrowia wystąpił do właściwych wojewodów z pismem (GIS – EP – 07 – AK/04 z dnia 3 lutego 2004 r.) o następującej treści „ *W związku z istniejącym zagrożeniem zawleczenia do Polski choroby wysoko zakaźnej, jak też możliwością wystąpienia ataku bioterrorystycznego, zwracam się do Państwa z uprzejmą prośbą o zaangażowanie na terenie województwa wszystkich zainteresowanych organów i instytucji w działania mające na celu zabezpieczenie polskich granic na wypadek tych zdarzeń*”.

Do cytowanego pisma dołączono zasady postępowania na przejściach granicznych z osobą podejrzaną o zachorowanie na niebezpieczną chorobę oraz rekomendowane warunki dla pomieszczeń i urządzeń na przejściach. Za realizację w tym względzie działań profilaktycznych odpowiedzialny jest właściwy Państwowy Graniczny Inspektor Sanitarny.

Po apelu Ministra Zdrowia, Państwowi Graniczni Inspektorzy Sanitarni obsługujący drogowe przejścia graniczne na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej zwrócili się do właściwych wojewodów o zapewnienie odpowiednich pomieszczeń i specjalistycznego wyposażenia.

Na koniec września 2004 r. tylko na dwóch przejściach, tj. w **dpg w Sławatyczach i w Kuźnicy Białostockiej** zapewniono stosownie wyposażone pomieszczenia na wypadek konieczności izolacji chorych lub podejrzanych o zachorowanie na niebezpieczną chorobę zakaźną

3.7.5. Istotne nieprawidłowości w wydatkowaniu części środków budżetowych wystąpiły w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w Lublinie, Lubelskim Zarządzie Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie i Warmińsko – Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie. I tak:

- Najwyższa Izba Kontroli krytycznie ocenia sposób wydatkowania w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim w I kw. 2004 r. części środków finansowych na modernizację i rozbudowę drogowego przejścia granicznego w Dorohusku, określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie wydatków budżetu

państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego⁵³. Kontrola wykazała, że w listopadzie 2003 r., Wojewoda Lubelski uwzględniając wniosek dyrektora LZDPG, wystąpił do Ministerstwa Finansów o ujęcie w wykazie wydatków niewygasających w 2003 r. kwoty 15.560 tys. zł na realizację zadań inwestycyjnych w dpg w Dorohusku z terminem do 30 lipca 2004 r. W wymienionym wyżej rozporządzeniu Rady Ministrów ostateczny termin wydatkowania środków w wysokości 15.560 tys. zł określony został na dzień 30 kwietnia 2004 r. Według składanych do LUW przez LZDPG kolejnych pism w sprawie realizacji omawianych wydatków, służby tego gospodarstwa pomocniczego już na początku 2004 r. informowały Wojewodę Lubelskiego, że określony przez Radę Ministrów termin wydatkowania środków finansowych jest nierealny, postulując o wydłużenie tego terminu do 30 sierpnia br. Wymaga podkreślenia, iż w wyniku organizacji przetargów publicznych otwarcie ofert na dostawę wyposażenia dla Straży Granicznej miało nastąpić w dniu 27 stycznia 2004 r., a w przypadku dostawy i montażu urządzenia rentgenowskiego - przewoźnego do prześwietlania samochodów dopiero 4 marca br.

Uwzględniając powyższe postulaty, Wojewoda Lubelski skierował w dniu 20 stycznia br. do Ministerstwa Finansów stosowny wniosek uzasadniający zmianę terminu wydatkowania środków „niewygasających” z 30 kwietnia na dzień 30 lipca br. Również z takim samym wnioskiem Wojewoda wystąpił w dniu 10 lutego br. do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Podjęte w tym zakresie działania okazały się bezskuteczne.

W rezultacie wyboru przez LZDPG najkorzystniejszych ofert w zamówieniu publicznym okazało się, że realizacja ze środków „niewygasających” zadań inwestycyjnych dla Straży Granicznej w wysokości 3.268.300 zł przywiedziana jest na dzień 30 lipca 2004 r., a dostawa i montaż samojezdnego urządzenia rentgenowskiego na wartość 9.520.667 zł ma nastąpić dopiero 26 grudnia tegoż roku.

Ustalono, że w okresie od 19 lutego 2004 r. do 28 kwietnia tegoż roku służby finansowo – księgowe LUW przekazały na rachunek bankowy LZDPG środki „niewygasające” w wysokości 15.560 tys. zł, z tego w dniach 27 – 28 kwietnia br. kwotę 14.649 tys. zł (94,1%).

Z otrzymanej kwoty 15.560 tys. zł, do wymaganego terminu, tj. 30 kwietnia 2004 r. na realizację zadań inwestycyjnych w dpg w Dorohusku wydatkowano w LZDPG ogółem 3.488,4 tys. zł (22,4%), a pozostałą kwotę w wysokości 12.071,6 tys. zł przekazano na konto depozytowe. Działania takie były nielegalne, ponieważ według postanowień art. 102 ust. 7 ustawy o finansach publicznych środki finansowe niewykorzystane w terminie określonym przez Radę Ministrów podlegają przekazaniu na dochody budżetu państwa.

Stwierdzono, że podstawę do przekazania środków niewygasających na rachunek LZDPG stanowiły kopie faktur wystawionych przez wykonawców realizowanych zadań inwestycyjnych. Uwagi NIK dotyczą w szczególności 2 kopii faktur zaakceptowanych przez służby Biura Zarządzania Funduszami Europejskimi LUW i wystawione ogółem na wartość 12.042,3 tys. zł, która stanowiła 99,7% kwoty przekazanej przez LZDPG na rachunek depozytowy. Dotyczyło to:

- faktury nr 09/04/2004 z dnia 26 kwietnia 2004 r., wystawionej przez P.P.H.W. „ANTRO” w Chełmie na wartość 3.268,3 tys. zł i zawierającej wyszczególnienie robót realizowanych dla potrzeb Straży Granicznej;

⁵³ Dz.U. nr 213, poz.2083

- faktury nr 0049/04/FVS z dnia 26 kwietnia 2004 r., wystawionej przez SAE sp. z o.o. z Warszawy na wartość 8.774 tys. zł i zawierającej wpis: *samojezdne urządzenie rentgenowskie do prześwietlania towarów przewożonych na samochodach ciężarowych na dpg Dorohusk – faktura przejściowa.*

Wyżej wymienione dokumenty nie zawierały adnotacji, iż zostały sprawdzone przez służby LZDPG pod względem merytorycznym oraz nie zawierały potwierdzenia wykonanych robót, co uchybiało postanowieniom art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości⁵⁴, według których dowody księgowe powinny być rzetelne i kompletne, tj. zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej. Ograniczono się w tym względzie do adnotacji, iż wskazane w fakturach wartości są zgodne z kwotami określonymi w zawartych umowach.

P.o. Dyrektor Biura Zarządzania Funduszami Europejskimi wyjaśnił, że decyzje o zaakceptowaniu powyższych faktur podjął po otrzymaniu od dyrektora LZDPG informacji o zaakceptowaniu przez Wojewodę Lubelskiego faktu przekazania na rachunek depozytowy niewykorzystanych w terminie środków „niewygasających”.

W złożonych wyjaśnieniach Wojewoda Lubelski wskazał: *„miałem świadomość, że w przypadku zwrotu do budżetu państwa środków przeznaczonych na sfinansowanie modernizacji rozbudowy dpg w Dorohusku, z przyczyn niezawinionych przez LZDPG i LUW nastąpi przerwanie robót budowlanych, co spowodowałoby konieczność zapłacenia wysokich kar umownych oraz innych kwot, np. zabezpieczenie inwestycji, w sumie przekraczających 6 mln zł(...). Uzyskałem zapewnienie, że pozostawienie tych środków na specjalnie utworzonym do tego celu rachunku depozytowym przez LZDGP zapewni mi pełną kontrolę nad tymi środkami - zostaną one przekazane wykonawcom w momencie odbioru zamówionych prac i usług, a odsetki zostaną przekazane do budżetu państwa(...). Przyjęliśmy bowiem ścisłą zasadę, że wypłaty mogą dotyczyć wyłącznie realizacji zobowiązań z tytułu prac już faktycznie wykonanych”.*

W okresie 5 maj 2004 r. – 23 czerwiec 2004 r. LZDPG wydatkował na rzecz wykonawców ogółem 9.309 tys. zł, z tego m.in. kwotę 520 tys. zł na rzecz P.P.H.W. „ANTRO” Chełm na zadania udokumentowane protokołami odbioru robót, a kwotę 8.774 tys. zł przekazano na konto SAE Sp. z o.o. w Warszawie, pomimo iż spółka ta nie dostarczyła zamówionego urządzenia rentgenowskiego. Naruszało to postanowienia rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które nie wygasają z upływem roku budżetowego⁵⁵, określającego ostateczny termin ich wykorzystania do dnia 30 kwietnia 2004 r.. Dokonanie wydatków po tym terminie wyczerpywało znamiona naruszenia dyscypliny finansów publicznych określonych w art. 138 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i polegające na przekroczeniu zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych na wydatki, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2003.

Wymienioną kwotę 8.774 tys. zł, stanowiącą 100% przeznaczonych na ten cel środków „niewygasających” i 92,1% ogółu wartości zamówienia przekazano na rachunek wymienionej spółki w dniu 14 czerwca 2004 r., tj. na ponad 7 miesięcy przed ostatecznym terminem (25 styczeń 2005 r.) zapłaty wynikającym z postanowień zawartej umowy (30 dni od terminu dostarczenia przedmiotu zamówienia i protokolarnego jego odbioru).

⁵⁴ tj. Dz. U. z 2002r., nr 76,poz.694 ze zm.

⁵⁵ Dz. U. Nr 213, poz. 2083 (Załącznik Nr 1, poz. 29)

Wymaga zwrócenia uwagi, iż takie działania poprzedzono sporządzeniem aneksu w dniu 26 kwietnia 2004 r., tj. w tym samym dniu, w którym zawarto umowę o dostawę i montaż urządzenia rentgenowskiego, godząc się na szczególnie rażąco niekorzystne warunki dla LZDPG, w których ustalono, że rozliczenie za wykonanie przedmiotu umowy nastąpi na podstawie faktur: przejściowej i końcowej po złożeniu zamawiającemu gwarancji bankowej na wartość faktury brutto.

W ocenie NIK takie działania były nieuzasadnione i niegospodarne. W przypadku pozostawienia kwoty 8.774 tys. zł na koncie LZDPG wyliczone bowiem przez służby księgowe LZDPG odsetki, liczone według obecnej stopy oprocentowania (4,57 %) rachunku depozytowego do dnia 25 stycznia 2005 r., tj. terminu ostatecznej zapłaty wyniosłyby prawie 250 tys. zł;

- w Warmińsko – Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie stwierdzono przypadki naruszenia ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych⁵⁶, polegające m.in. na zlecaniu prac dodatkowych bez zastosowania trybów określonych w tej ustawie, udzieleniu w trybie z wolnej ręki zamówienia o wartości powyżej 20 tys. EURO, bez zgody Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych. I tak:
 - bez zastosowania trybów określonych w art. 13 ustawy o zamówieniach publicznych udzielono Spółce Budimex w Olsztynie zamówień dodatkowych o łącznej wartości 1.215.895 zł netto w ramach zawartej w dniu 2 października 2002 r. umowy dotyczącej budowy budynku kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej na przejściu w Bezledach o wartości 5.163.869 zł. Stwierdzono bowiem, że w dniach: 1 marca 2003 r., 6 czerwca 2003 r. i 30 października 2003 r. zawarto aneksy do tej umowy o wartości odpowiednio: 290.677 zł netto (69.072 EURO), 652.651 zł netto (147.096 EURO) i 272.567 netto zł (58.208 EURO),
 - bez zastosowania jakiegokolwiek trybu określonego w ustawie o zamówieniach publicznych udzielono także w dniu 17 września 2002 r. zamówienia dodatkowego o wartości 253.660 zł netto (62.998 EURO), tj. 309.465 zł brutto, Wojewódzkiemu Przedsiębiorstwu Usług Inwestycyjnych w Olsztynie, w ramach zawartej w dniu 23 stycznia 2001 r. umowy dotyczącej pełnienia funkcji inwestora zastępczego rozbudowy drogowego przejścia granicznego w Gołdapi. Aneksem rozszerzono bowiem zakres zleconych prac o przygotowywanie i przeprowadzanie przetargów międzynarodowych. Podkreślenia wymaga fakt, że w ramach zawartej umowy wydatkowano do dnia 29 kwietnia 2004 r. kwotę 21.343 zł, a na podstawie aneksu środki w wysokości 262.214 zł;
 - ustawę o zamówieniach publicznych naruszono również rozszerzając zakres zawartej z Przedsiębiorstwem Usługowo - Budowlanym „INSPEC” w Olsztynie w dniu 23 stycznia 2001 r. umowy o przygotowanie budowy drogowego przejścia granicznego w Grzechotkach oraz czynności niezbędnych do kompleksowego prowadzenia nadzoru inwestorskiego tej inwestycji. Zawierając w dniu 17 września 2002 r. w trybie zamówienia z wolnej ręki aneks do tej umowy, nie wywiązano się z obowiązku wystąpienia do Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o wyrażenie zgody na zastosowanie tego trybu w związku z wartością zamówienia przekraczającą 20 tys. EURO, do czego zobowiązywał art. 71 ust. 1a ustawy o zamówieniach publicznych. Wartość określonych aneksem prac wynosiła 222.137 zł netto (55.169 EURO) i w dniu 10 czerwca 2003 r. została zwiększona o kwotę 133.806 zł

⁵⁶ Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.

netto (30.156 EURO) do łącznej kwoty 355.943 zł netto (85.325 EURO). Należy przy tym podkreślić, że z tytułu realizacji wynikających z aneksu zadań, w 2003 r. wypłacono 434.251 zł pomimo, iż do dnia zakończenia kontroli, dokumentacja budowy przejścia finansowana ze środków Phare nie została zatwierdzona przez Komisję Europejską oraz nie został ogłoszony przetarg na wybór wykonawcy;

Służby Wojewody posiadały wiedzę o planowanych do wydatkowania środkach na te cele, sporządzały bowiem plany inwestycyjne na drogowych przejściach granicznych z wyszczególnieniem planowanych do wydatkowania kwot.

Zgodnie z art. 138 ust.1 pkt 12 ustawy o finansach publicznych naruszenie zasady, formy lub trybu postępowania przy udzieleniu zamówienia publicznego stanowiło naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

3.7.6. Od kilku lat, bez wymiernych efektów trwają w MSWiA prace nad zmianą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1991 r. w *sprawie określenia obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych oraz źródeł finansowania tych przedsięwzięć, a także organów zobowiązanych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych*. Celem zmiany rozporządzenia jest racjonalizacja wydatków polegająca na przesunięciu środków przeznaczonych na zakup specjalistycznego wyposażenia dla organów kontrolnych, którymi obecnie dysponują wojewodowie, do budżetów organów kontrolnych (przede wszystkim służby celnej i Straży Granicznej).

W 2001 r. w wyniku konferencji międzyresortowej, która odbyła się w MSWiA, projekt został wstępnie uzgodniony. Projekt był rozpatrywany przez Zespół do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej. Dotychczasowe inicjatywy zmiany przedmiotowego rozporządzenia Rady Ministrów nie przyniosły jednak efektów w postaci nowego rozporządzenia, gdyż jego projekt nie został uzgodniony w toku procesu legislacyjnego. W planie zagospodarowania granicy państwowej w 2001 r. zakładano wejście w życie nowego rozporządzenia z dniem 1 stycznia 2002 r.

3.8. Realizacja zadań w zakresie obowiązku utrzymywania przejść granicznych.

3.8.1. Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działalność gospodarstw pomocniczych wykonujących w imieniu wojewodów obowiązek stałego utrzymywania drogowych przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzanie skutecznej kontroli granicznej,

celnej, sanitarnej, weterynaryjnej i fitosanitarnej. Działające na przejściach służby nie zgłaszały zasadniczych uwag w tym zakresie.

Należyte wykonywanie obowiązków przez służby gospodarstw pomocniczych potwierdziły również wyniki przeprowadzonych przez NIK w 10 przejściach oględziny bieżącego ich utrzymywania.

3.8.1.1. Wartość majątku Skarbu Państwa administrowanego na 17 drogowych przejściach granicznych na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej według stanu na koniec 2003 r. wynosiła 492 mln zł. Od 2000 jego wartość zwiększyła się o 191 mln zł, tj. o 64 %. Główną pozycję w strukturze tego majątku stanowiły budynki i budowle (80 %) oraz urządzenia techniczne i maszyny (9 %). Wartość urządzeń i sprzętu dostarczonego służbom dokonującym odprawy graniczne wyniosła 39 mln zł, z tego głównie służbie celnej (28 mln zł).

Największą wartość majątku w tym zakresie odnotowano w woj. lubelskim, tj. 254 mln (52 %), a najmniejszą w woj., warmińsko – mazurskim 14 mln zł (3 %).

3.8.1.2. Wielkość zatrudnienia w 6 gospodarstwach pomocniczych obsługujących drogowe przejścia graniczne wyniosła na koniec 2003 r. 418 osób. Od 2000 r. zatrudnienie w tych jednostkach wzrosło o 61 osób tj. o 17 %. Największe zatrudnienie wystąpiło w 6 administrowanych w woj. lubelskim przejściach, tj. 193 osoby (46 %), a najmniejsze (3 dpj) w woj. warmińsko – mazurskim 47 osób (11 %).

Wielkość zatrudnienia poszczególnych służb dostosowano do uwarunkowań i rozmiarów przejść granicznych.

3.8.1.3. W 2003 r. koszty obsługi drogowych przejść granicznych wyniosły ogółem 20.501 tys. zł i w odniesieniu do 2000 r. wzrosły o 5.307 tys. zł (35 %). Wydatki na wynagrodzenie i pochodne wyniosły w 2003 r. 9.664 tys. zł i stanowiły 47 % ogółu kosztów, a koszty rzeczowe 9.615 tys. zł (47 %). Wydatki na wynagrodzenia i pochodne wzrosły w porównaniu do 2000 r. o 29 %, a koszty rzeczowe o 53 %.

W 2003 r. przychody gospodarstw pomocniczych wyniosły 20.949 tys. zł z tego z tytułu usług administrowania przejściami obciążających budżety wojewodów 17.647 tys. zł (84 %). W odniesieniu do 2000 r. przychody wzrosły o 5.605 tys. zł, tj. o 37 %.

W latach 2000 – 2003 gospodarstwa pomocnicze uzyskały zysk do podziału ogółem w wysokości 2.067 tys. zł, z tego 50 % wymaganej kwoty zysku (1.033 tys. zł) przekazano do budżetu państwa.

W Zakładzie Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w **Korczowej** z naruszeniem ustawy o finansach publicznych zrealizowano plan wydatków w latach 2002 – 2003, tj. w 2002 r., gdyż przekroczone plan wydatków w 7 paragrafach klasyfikacji budżetowej (średnio o 25 %) ogółem na kwotę 261,4 tys. zł, w 2003 r. przekroczone plan wydatków w również w 7 paragrafach (średnio o 48 %) ogółem na kwotę 435,1 tys. zł (14,7 %).

Przepisy art. 26 ust. 2 i 3 ustawy o finansach publicznych dopuszczają w określonych sytuacjach możliwość wykonania wydatków wyższych niż ustalone w planie finansowym jednostek sektora finansów publicznych, ale wymaga to zmian w rocznym planie finansowym - których Zakład nie dokonał. Zgodnie z brzmieniem art. 138 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach, przekroczenie zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków ze środków publicznych, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

4. Informacje dodatkowe o przeprowadzonej kontroli

4.1. Przygotowanie kontroli

Metodyka kontroli wyróżniała trzy kategorie jednostek kontrolowanych: Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, urzędy wojewódzkie oraz utworzone przy tych urządach gospodarstwa pomocnicze obsługujące drogowe przejścia graniczne.

Doboru jednostek kontrolowanych dokonano optymalnie ze względu na realizowane zadania w zakresie kontrolowanej działalności odpowiednio do celów i tematyki kontroli. Przyjęto, że zostaną skontrolowane wszystkie drogowe przejścia graniczne funkcjonujące na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej.

Czynności kontrolne obejmowały różne obszary działalności, w zależności od kategorii, do której zaliczała się jednostka kontrolowana. W MSWiA przewidywano skoncentrowanie się na przygotowaniu przez tę jednostkę rządowych programów i planów zagospodarowania granicy państwowej oraz sprawowanej przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji koordynacji w zakresie rozbudowy, modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych. W urzędach wojewódzkich przewidywano skontrolowanie realizacji programów i planów zagospodarowania granicy w celu dokonania oceny stanu drogowych przejść granicznych funkcjonujących na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz zapewnienia warunków do prowadzenia skutecznej kontroli granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej, chemicznej, radiometrycznej ze szczególnym zwróceniem uwagi na stopień realizacji w tym zakresie wymogów unijnych. W gospodarstwach pomocniczych celem kontroli miała być ocena wywiązywania się z obowiązku administrowania i utrzymywania drogowych przejść granicznych.

Ponadto uczestniczące w kontroli Delegatury NIK w Olsztynie, Białymstoku, Lublinie i Rzeszowie miały wystąpić w trybie art. 29 pkt 2 lit f ustawy o NIK do właściwych służb kontrolnych działających na drogowych przejściach granicznych, tj.: Oddziałów Straży Granicznej, Izb Celnych, Wojewódzkich Inspektoratów Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Wojewódzkich Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznych oraz Wojewódzkich Inspektoratów Weterynarii o pozyskanie informacji dotyczącej stopnia wywiązywania się wojewodów z ustawowego obowiązku utrzymywania przejść granicznych w stanie umożliwiającym przeprowadzanie skutecznej kontroli granicznej, celnej, sanitarnej, weterynaryjnej i fitosanitarnej, chemicznej i radiometrycznej.

W II kw. 2003 r. Najwyższa Izba Kontroli – Delegatura w Lublinie przeprowadziła z własnej inicjatywy kontrolę planową niekoordynowaną pn. „Funkcjonowanie drogowych

przejsć granicznych w województwie lubelskim w warunkach integracji z Unią Europejską w latach 1999 – 2002 i I kw. 2003 r.”⁵⁷

Celem kontroli, która miała charakter rozpoznawczy, była ocena m.in. stanu drogowych przejść granicznych w województwie lubelskim, funkcjonujących na przyszłej granicy Unii Europejskiej.

W oparciu o ustalenia kontroli przeprowadzonej w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim oraz Lubelskim Zarządzie Drogowych Przejść Granicznych Delegatura NIK w Lublinie skierowała do Wojewody Lubelskiego wystąpienie pokontrolne, w którym zawarła oceny i uwagi dotyczące modernizacji i bieżącego utrzymywania dpg.. NIK pozytywnie oceniła działania Wojewody w tym zakresie. Sformułowane wnioski dotyczyły głównie zwiększenia nadzoru nad funkcjonowaniem LZDPG. W rezultacie realizacji wniosków NIK, zwiększono w odpowiedniej komórce organizacyjnej Urzędu Wojewódzkiego obsadę kadrową z 1 do 2 osób oraz sprecyzowano zakresy czynności tych pracowników.

4.2. Postępowanie kontrolne i działania podjęte po zakończeniu kontroli

4.2.1. Do realizacji kontroli wytypowano 11 jednostek organizacyjnych. Wyniki kontroli przedstawiono w 11 protokołach kontroli, które zostały podpisane przez kierowników skontrolowanych jednostek bez zastrzeżeń przewidzianych w art. 55 ust. 1 i 2 ustawy o NIK.

4.2.2. Nieprawidłowości i wnioski wynikające z ustaleń kontroli omówione zostały na naradach zorganizowanych w trzech skontrolowanych jednostkach, tj. w: Warmińsko - Mazurskim Urzędzie Wojewódzkim w Olsztynie w dniu 22 lipca 2004 r.; Podlaskim Urzędzie Wojewódzkim w Białymstoku w dniu 1 lipca 2004 r.; Zarządzie Drogowych Przejść Granicznych w Białymstoku w dniu 30 czerwca 2004 r.

4.2.3. W wyniku przeprowadzonej kontroli Najwyższa Izba Kontroli skierowała w okresie od 9 lipca 2004 do 9 września 2004 wystąpienie pokontrolne do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, 4 wystąpienia do Wojewodów: Warmińsko – Mazurskiego, Podlaskiego, Lubelskiego i Podkarpackiego oraz 6 wystąpień do kierowników gospodarstw pomocniczych obsługujących drogowe przejścia graniczne. W wystąpieniach zawarto oceny kontrolowanej działalności, wynikające z ustaleń opisanych w protokołach kontroli, a także

⁵⁷ Numer kontroli P/03/148.

uwagi i wnioski w sprawie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. W wystąpieniach przedstawiono ogółem 24 wnioski z czego: 15 zrealizowano, 9 wniosków jest w trakcie realizacji.

4.2.4. NIK wnioskowała o podjęcie następujących działań w wystąpieniach pokontrolnych skierowanych do:

Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji o:

1. Objęcie monitorowaniem wykorzystania przez wojewodów wszystkich środków przekazanych z rezerw celowych z przeznaczeniem na budowę, modernizację i utrzymanie drogowych przejść granicznych;
2. Wzmożenie wysiłków mających na celu pełne wykorzystanie możliwości drogowego przejścia granicznego w Koroszczynie;
3. Podjęcie działań zmierzających do zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 maja 1991 r. w sprawie określenia zakresu obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych oraz źródeł finansowania tych przedsięwzięć, a także określenia organów zobowiązanych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych.

Wojewody Lubelskiego o:

1. Rzetelną weryfikację składanych przez LZDPG dokumentów stanowiących podstawę przekazywania przez LUW środków na realizację zadań inwestycyjnych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na ich zgodność z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczych.
2. Zwiększenie nadzoru nad działalnością LZDPG, mającego na celu zapewnienie terminowego wydatkowania środków inwestycyjnych zgodnie z wymogami ustawy o finansach publicznych.

Wojewody Podkarpackiego o:

1. Podjęcie działań w celu ustanowienia trwałego zarządu na działkach ewidencyjnych stanowiących własność Skarbu Państwa, na których zlokalizowano Drogowe Przejście Graniczne w Krościenku na rzecz Wojewody Podkarpackiego.

Wojewody Warmińsko – Mazurskiego o:

1. Rozliczenie faktycznie wydatkowanych w 2003 r. środków niewygasających z 2002 r. na zadanie „Rozbudowa drogowego przejścia granicznego Gołdap – Gusiew II etap”.
2. Realizowanie przyjętych założeń planowych w zakresie przeprowadzania kontroli w Gospodarstwie Pomocniczym w Bezledach.
3. Podjęcie działań zapewniających udzielanie zamówień publicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Wojewody Podlaskiego o:

1. Bieżące przyjmowanie na stan księgowy Urzędu środków trwałych stanowiących wyposażenie drogowych przejść granicznych.

Kierownika Zakładu Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Krośnie o:

1. Podjęcie działań w celu przyjęcia na ewidencję środków trwałych Zakładu – budynków, budowli, i pozostałych środków trwałych zlokalizowanych na dpg w Krościenku.

Kierownika Zakładu Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Korczowej o:

1. Dokonywanie wydatków Zakładu do wysokości kwot ustalonych w planie finansowym, tj. zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o finansach publicznych,
2. Usprawnienie systemu kontroli wewnętrznej, w celu wyeliminowania przypadków rozbieżności pomiędzy cenami dostaw oleju opałowego podawanymi przez Dostawcę w wystawianych fakturach, a aktualnie obowiązującymi na podstawie zawartych aneksów do umów,
3. Podjęcie skutecznych działań w celu odzyskania od „ORLEN Petro Tank” Sp. z o.o. w Widełce kwoty 1.024 zł, z tytułu nadpłaconej faktury za dostawę oleju opałowego z dnia 4 marca 2003 r.,
4. Doprowadzenie do stanu używalności urządzenia typu HEIMANN (do prześwietlania bagaży) w budynku odpraw pieszych na DPG w Medyce.

Dyrektora Zakładu Obsługi Przejść Granicznych w Bezedach o:

1. Protokólarnie przyjęcie majątku Zakładu w związku z objęciem stanowiska dyrektora.
2. Przeprowadzanie inwentaryzacji majątku Zakładu i rozliczanie jej wyników zgodnie z obowiązującymi przepisami.
3. Unormowanie spraw związanych z nieodpłatnym udostępnieniem majątku służbom kontrolnym działającym na DPG.
4. Doprowadzenie nawierzchni na wyjazdowym pasie drogowym z wagą do właściwego stanu technicznego, umożliwiającego dokonywanie ważenia pojazdów samochodowych.
5. Przeprowadzanie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów, zgodnie z wymogami w art. 62 ust. 1 pkt. 1a ustawy Prawo budowlane oraz bieżące prowadzenie ksiąg obiektu budowlanego.
6. Dopuszczenie przejść granicznych w sprzęt do kontroli spalin pojazdów.

Kierownika Zakładu Obsługi Przejścia Granicznego w Gronowie o:

1. Unormowanie spraw związanych z nieodpłatnym udostępnieniem majątku służbom kontrolnym działającym na DPG.
2. Przeprowadzanie okresowych kontroli stanu technicznego obiektów, określonych w art. 62 ust. 1 pkt. 1a ustawy Prawo budowlane.

Dyrektora Lubelskiego Zarządu Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie o:

1. Wnikliwe i rzetelne sprawdzanie faktur pod względem merytorycznym i ich zgodności z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczych.
2. Niezwłoczne przedłożenie Wojewodzie aktualnego rozliczenia wykorzystania środków niewygasających z przedstawieniem stanu faktycznego, wynikającego z zawartej umowy i podpisanego aneksu w zakresie kwoty przekazanej zaliczkowo Spółce „SAE”.

4.2.5. Zastrzeżenia do wystąpień pokontrolnych.

Jedynie Wojewoda Warmińsko – Mazurski zgłosił zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego Delegatury NIK w Olsztynie z dnia 30 lipca 2004 r., przy czym uczynił to 31 sierpnia 2004 r., tj. w ostatnim dniu upływu terminu odpowiedzi. Wojewoda mógł zgłosić zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego NIK w terminie 7 dni od jego utrzymania (o czym stanowi art. 61 ust. 1 ustawy o NIK). Ze względu na niedotrzymanie ustawowego terminu Delegatura NIK odmówiła ich rozpatrzenia.

4.2.6. Naruszenie dyscypliny finansów publicznych.

- W dniu 17 sierpnia 2004 r. Delegatura NIK w Lublinie skierowała do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Wojewodzie Lubelskim zawiadomienie o naruszenie dyscypliny finansów publicznych przez dyrektora Lubelskiego Zarządu Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie polegające na przekroczeniu zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków (art. 138 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych), które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2003;
- W dniu 10 listopada 2004 r. Delegatura NIK w Olsztynie skierowała do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Ministrze Spraw Wewnętrznych i Administracji zawiadomienie o naruszeniu, przez Wojewodę Warmińsko – Mazurskiego i Wicewojewodę, przy udzielaniu zamówień publicznych dyscypliny finansów publicznych (art. 138 ust. 1 pkt 12 ustawy o finansach publicznych) oraz o naruszeniu dyscypliny finansów publicznych polegającym na przekroczeniu przez Wojewodę upoważnienia do dokonywania wydatków publicznych, które nie wygasły z upływem roku budżetowego 2002 (art. 138 ust. 1 pkt 2 wymienionej ustawy);
- Delegatura NIK w Rzeszowie przygotowała dwa wnioski do Rzecznika Dyscypliny Finansów Publicznych przy Wojewodzie Podkarpackim o naruszeniu w latach 2002- 2003 dyscypliny finansów publicznych przez 2 osoby pełniące funkcje kierownicze w Zakładzie Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Korczowej polegającym na przekroczeniu zakresu upoważnienia do dokonywania wydatków (art. 138 ust.1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych.).

4.2.7. W wyniku rozwijającej się współpracy Najwyższej Izby Kontroli z Najwyższymi Organami Kontrolnymi krajów sąsiadujących z Polską, doszło w dniach 23 – 24 czerwca

2004 r. do spotkania we Lwowie z przedstawicielami Izby Obrachunkowej Ukrainy oraz Delegatury NIK w Lublinie. Strona ukraińska zadeklarowała chęć pogłębienia współpracy i prowadzenia kontroli równoległych w zakresie m.in. rozbudowy i modernizacji przejść granicznych oraz odpraw celno – paszportowych na granicy Unii Europejskiej. Przedstawicielom Izby Obrachunkowej Ukrainy zostały przedstawione cele, metodyka i założenia organizacyjne trwającej już w tym czasie kontroli *Realizacji programów i planów zagospodarowania granicy państwowej w zakresie modernizacji i budowy drogowych przejść granicznych na północno- wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej.*

Przedstawiciele Izby Obrachunkowej zadeklarowali, że do końca lipca br. zostanie opracowany podobny program kontroli przejść granicznych po stronie ukraińskiej.

W dniu 19 lipca 2004 r. na posiedzeniu kierownictwa NIK, które odbyło się w siedzibie Delegatury NIK w Krakowie poświęconemu omówieniu współpracy NIK z Najwyższymi Organami Kontroli krajów ościennych oraz wypełnieniu wynikających z niej zadań w latach 2000 - 2004, a także kwestiom związanym z jej usprawnieniem i zintensyfikowaniem w najbliższej przyszłości, ustalono m.in., że Delegatura NIK w Lublinie skoordynuje i zaproponuje końcowy komunikat po zakończeniu przez Izbę Obrachunkową kontroli i modernizacji przejść granicznych po swojej stronie.

Przekazany przez ten organ Delegaturze NIK w Lublinie program kontroli jest w zasadniczych kwestiach celów i założeń metodycznych spójny z programem kontroli opracowanym w tutejszej Delegaturze.

Przewidywany termin sporządzenia przez Izbę Obrachunkową sprawozdania o wynikach kontroli – 10 grudzień 2004 r.

5. Załączniki

5.1. Wykaz skontrolowanych podmiotów oraz jednostek organizacyjnych NIK, które przeprowadziły w nich kontrole.

Lp.	Jednostka kontrolowana	Jednostka organizacyjna NIK
1.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Departament Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Wewnętrznego
2.	Lubelski Urząd Wojewódzki w Lublinie	Delegatura NIK w Lublinie
3.	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Delegatura NIK w Rzeszowie
4.	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Delegatura NIK w Białymstoku
5.	Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie	Delegatura NIK w Olsztynie
6.	Lubelski Zarząd Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie	Delegatura NIK w Lublinie
7.	Zakład Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Krośnie	Delegatura NIK w Rzeszowie
8.	Zakład Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Korczowej	Delegatura NIK w Rzeszowie
9.	Zakład Drogowych Przejść Granicznych Województwa Podlaskiego w Białymstoku	Delegatura NIK w Białymstoku
10.	Zakład Obsługi Przejść Granicznych w Bezedach	Delegatura NIK w Olsztynie
11.	Zakład Obsługi Przejścia Granicznego w Gronowie	Delegatura NIK w Olsztynie

5.1.1. Lista osób zajmujących kierownicze stanowiska, odpowiedzialnych za kontrolowaną działalność.

Lp.	Jednostka kontrolowana	Stanowisko / Imię i nazwisko	Okres sprawowania funkcji
1.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji	Minister Marek Biernacki	7.10.1999 – 18.10.2001
		Minister Krzysztof Janik	19.10.2001 – 20.01.2004
		Minister Józef Oleksy	21.01.2004 – 20.04.2004
2.	Lubelski Urząd Wojewódzki W Lublinie	Wojewoda Waldemar Dudziak	28.02.2000 – 21.10.2001
		Wojewoda Andrzej Kurowski	22.10.2001 -
3.	Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie	Wojewoda Zbigniew Sieczkoś	4.01.1999 – 21.10.2001
		Wojewoda Zdzisław Siewierski	22.10.2001 – 2.03.2003
		Wojewoda Jan Kurp	3.03.2003 -

Lp.	Jednostka kontrolowana	Stanowisko / Imię i nazwisko	Okres sprawowania funkcji
4.	Podlaski Urząd Wojewódzki w Białymstoku	Wojewoda Krystyna Łukaszuk	4.01.1999 – 21.10.2001
		Wojewoda Marek Strzaliński	22.10.2001 -
5.	Warmińsko – Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie	Wojewoda Zbigniew Babalski	4.01.1999 – 21.10.2001
		Wojewoda Stanisław Leszek Szatkowski	22.10.2001 -
6.	Lubelski Zarząd Drogowych Przejść Granicznych w Chełmie	Dyrektor Kazimierz Żbikowski	1.03.1999 – 28.03.2002
		Dyrektor Stefan Machowicz	29.03.2002 -
7.	Zakład Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Krośnie	Kierownik Bogusław Kolarczyk	18.09.1998 -
8.	Zakład Obsługi Drogowych Przejść Granicznych w Korczowej	Kierownik Jan Szozda	11.03.1999 – 31.08.2002
		p.o. Kierownika Monika Tracz	2.09.2002 – 16.03.2003 19.05.2003 – 2.06.2003
		Kierownik Kazimierz Nycz	17.03.2003 – 18.05.2003
		Kierownik Jerzy Starzewski	2.06.2003 -
9.	Zakład Drogowych Przejść Granicznych Województwa Podlaskiego w Białymstoku	Kierownik Urszula Teresa Zawadzka	1.07.1999 -
10.	Zakład Obsługi Przejść Granicznych w Bezledach	Kierownik Karol Zborowski	1.01.1999 – 31.03.2004
		Kierownik Andrzej Wenancjusz Cieśliński	1.04.2004 -
11.	Zakład Obsługi Przejścia Granicznego w Gronowie	Kierownik Marianna Bejnarowicz	1.01.1996 -

5.2. Wykaz umów międzynarodowych w sprawach drogowych przejść granicznych na wschodniej granicy UE.

1) Granica z Federacją Rosyjską:

- Traktat Między RP i FR o przyjaźni i dobrosąsiedzkiej współpracy z 22 maja 1992 r.,
- Memorandum między Prezesem GUC RP a Państwowym Komitetem Ceł FR w sprawie koordynacji celnej oraz operatywnej wymianie informacji z 5 czerwca 1996 r.,
- Umowa między Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej a Rządem FR w dziedzinie kwarantanny i ochrony roślin z 5 maja 1994 r.

Zasady współpracy na wspólnym odcinku granicy:

- kontrola odbywa się oddzielnie i prowadzona jest po obu stronach granicy,
- za infrastrukturę przejść granicznych odpowiedzialna jest Polska i Rosja – obiekty przejść znajdują się po obu stronach;

2) Granica z Republiką Litewską:

- Traktat między RP a Republiką Litewską o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy z 26 kwietnia 1994 r.,
- Porozumienie pomiędzy Prezesem GUC RP a Departamentem Ceł przy Ministrze Finansów Republiki Litewskiej o kontaktach w zakresie udzielania wzajemnej pomocy z 25 lipca 1995 r.,
- Umowa między Ministerstwem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej RP a Państwową Służbą Weterynaryjną Republiki Litewskiej o współpracy w dziedzinie weterynarii z 29 czerwca 1994 r.

Zasady współpracy na wspólnym odcinku granicy:

- po stworzeniu warunków w drogowym przejściu Budzisko – Kalwaria będą dokonywane wspólne odprawy graniczne,
- za infrastrukturę przejść granicznych odpowiedzialna jest Polska i Litwa – obiekty przejść znajdują się po obu stronach.

Republika Litewska, podobnie jak Polska i inne 8 krajów, z dniem 1 maja 2004 r. stanie się pełnoprawnym członkiem Unii Europejskiej;

3) Granica z Republiką Białoruś:

- Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Białoruś o dobrym sąsiedztwie i przyjacielskiej współpracy z 23 czerwca 1992 r.,
- Tymczasowe Porozumienie o zasadach współpracy przy dokonywaniu kontroli osób, towarów i środków transportu przekraczających polsko- białoruską granicę państwową w ruchu drogowym i kolejowym z 18 września 1992 r.

Zasady współpracy na wspólnym odcinku granicy:

- zgodnie z Tymczasowym Porozumieniem o zasadach współpracy przy dokonywaniu kontroli osób, towarów i środków transportu przekraczających polsko – białoruską granicę państwową w ruchu drogowym i kolejowym kontrola odbywa się oddzielnie lub wspólnie po jednej lub po obu stronach granicy,
- za infrastrukturę przejść granicznych odpowiedzialna jest Polska i Białoruś – obiekty przejść znajdują się po jednej lub po obu stronach.

4) Granica z Ukrainą:

- Traktat między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą o dobrym sąsiedztwie, przyjaznych stosunkach i współpracy z 18 maja 1992 r.,
- Umowa między Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej RP a Ministrem Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej Ukrainy o współpracy w dziedzinie weterynarii z 28 września 1994 r.,
- Umowa o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach celnych z 18 grudnia 1995 roku oraz akt wykonawczy do tej umowy, tj. Porozumienie między Państwowym Komitetem Ceł Ukrainy i Prezesem GUC RP o kontaktach w zakresie udzielania wzajemnej pomocy z 3 sierpnia 1996 r.

Zasady współpracy na wspólnym odcinku granicy:

- w drogowym przejściu granicznym Zosin – Ustług kontrola graniczna prowadzona jest wspólnie. W pozostałych przejściach granicznych kontrola prowadzona jest oddzielnie,
- za infrastrukturę przejść granicznych odpowiedzialna jest strona Polska i Ukraina – obiekty przejść znajdują się po obu stronach.

5.3. Dane charakteryzujące status drogowych przejść granicznych.

Według obwieszczenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 1999 r. w sprawie ogłoszenia przejść granicznych, rodzaju ruchu dozwolonego przez te przejścia oraz czasu ich otwarcia⁵⁸ - na północno – wschodnim i wschodnim odcinku granicy państwowej na terenie 4 województw, tj. warmińsko – mazurskim, podlaskim, lubelskim i podkarpackim funkcjonuje przez całą dobę 16 ogólnodostępnych⁵⁹ drogowych przejść granicznych:

- c) na granicy państwowej z Federacją Rosyjską na terenie woj. warmińsko – mazurskiego na podstawie umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacji Rosyjskiej w sprawie przejść granicznych sporządzonej w Moskwie dnia 22 maja 1992 r.⁶⁰, w miejscowościach:
 - **Bezledy**, ruch osobowy⁶¹, towarowy⁶² (z obciążeniem do 8 t na oś),
 - **Gołdap**, międzynarodowy ruch osobowy i towarowy (o masie całkowitej do 7,5 t), uproszczony ruch graniczny⁶³,
 - **Gronowo**, ruch osobowy, towarowy dla obywateli RP i Federacji Rosyjskiej samochodami o masie całkowitej do 6 t, uproszczony ruch graniczny,
- c) na granicy państwowej z Republiką Litewską na terenie woj. Podlaskiego na podstawie umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Litewskiej w sprawie przejść granicznych sporządzonej w Warszawie dnia 12 sierpnia 1992 r.⁶⁴, w miejscowościach:
 - **Budzisko**, ruch osobowy, towarowy,

⁵⁸ M. P. Nr 37, poz. 568.

⁵⁹ Przejścia graniczne przeznaczone do przekraczania granicy państwowej na podstawie paszportów oraz innych dokumentów uprawniających do jej przekraczania, utworzone na podstawie porozumień i umów zawartych przez Rzeczypospolitą Polską z rządami innych państw.

⁶⁰ M. P. z 2003 r., Nr 37, poz. 528. Oświadczeniem rządowym z dnia 10 marca 2003 r. Rada Ministrów zatwierdziła wymienioną umowę – M.P. Nr 37, poz. 529.

⁶¹ Przekraczanie granicy państwowej przez osoby fizyczne na podstawie paszportów i innych dokumentów uprawniających do jej przekraczania.

⁶² Przemieszczanie towarów przez granicę państwową w obrocie towarowym z zagranicą, z tym że zakres kontroli sanitarnej, fitosanitarnej lub weterynaryjnej regulują przepisy wydane przez Ministra Zdrowia oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

⁶³ Ruch osobowy odbywający się na odcinku granicy państwowej z Federacją Rosyjską, Republiką Białoruś i Ukrainą na podstawie Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o uproszczonym trybie przekraczania granicy państwowej przez obywateli zamieszkałych w miejscowościach przygranicznych, sporządzonego w Moskwie dnia 14 maja 1985 r. (nie publikowane).

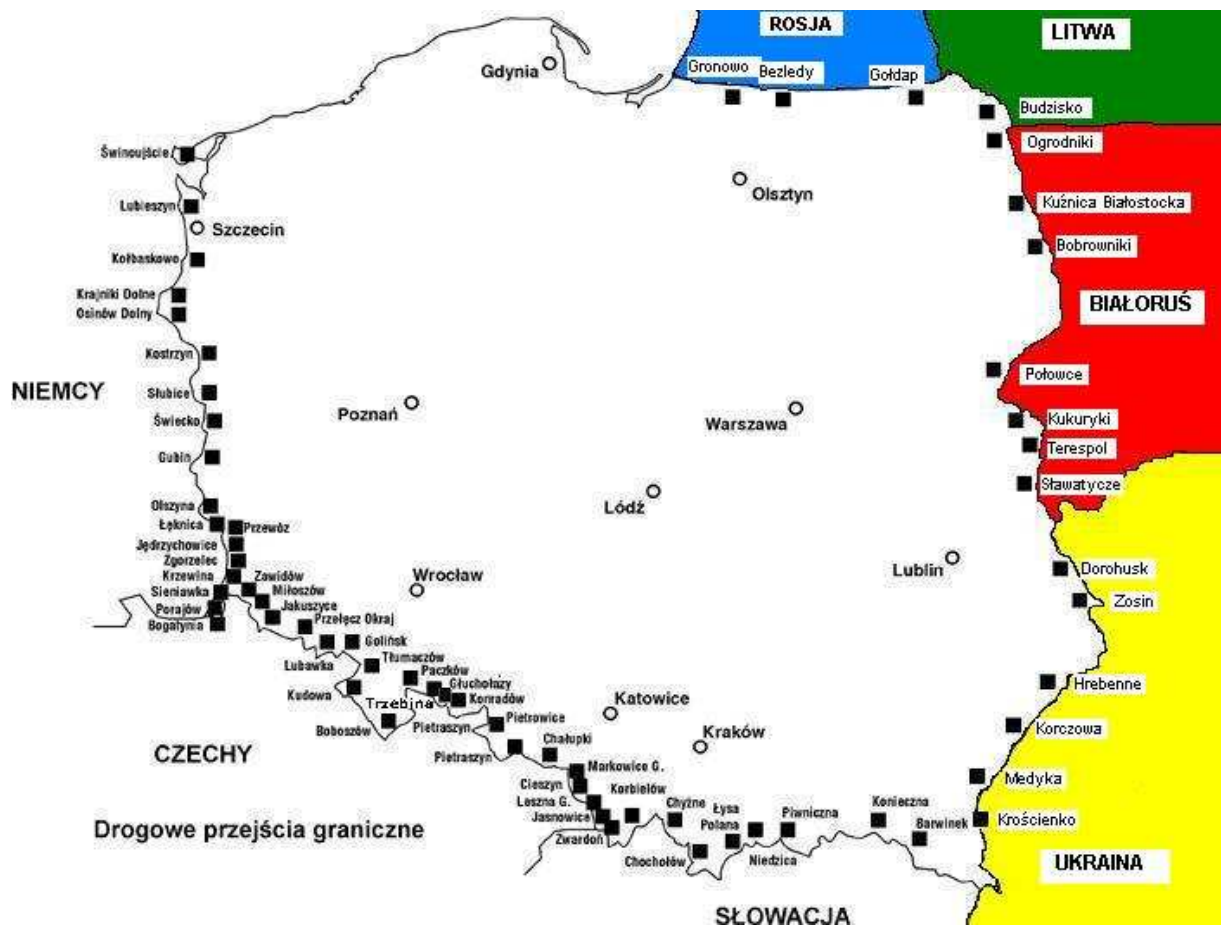
⁶⁴ M.P. z 2003 r., Nr 37, poz. 522. Oświadczeniem rządowym z dnia 10 marca 2003 r. Rada Ministrów zatwierdziła wymienioną umowę – M.P. Nr 37, poz. 523.

- **Ogrodniki**, ruch osobowy, towarowy pojazdami o ciężarze całkowitym do 3,5 t (z wyłączeniem ładunków podlegających kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej oraz ładunków niebezpiecznych),
- na granicy państwowej z Republiką Białoruś na podstawie umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Białoruś w sprawie przejść granicznych sporządzonej w Warszawie dnia 24 kwietnia 1992 r.⁶⁵,
 - na terenie woj. podlaskiego w miejscowościach;
 - **Bobrowniki**, ruch towarowy, uproszczony ruch graniczny,
 - **Kuźnica Białostocka**, ruch osobowy, towarowy, uproszczony ruch graniczny,
 - **Połowce**, ruch osobowy dla obywateli RP i Republiki Białoruś (z wyłączeniem ruchu autobusowego), uproszczony ruch graniczny,
 - na terenie woj. lubelskiego w miejscowościach;
 - **Kukuryki**, ruch towarowy,
 - **Sławatycze**, ruch osobowy (z wyłączeniem ruchu autobusowego), uproszczony ruch graniczny,
 - **Terespól**, ruch osobowy, uproszczony ruch graniczny,
- a) na granicy państwowej z Ukrainą na podstawie umowy między Rządem Rzeczypospolitej a Rządem Ukrainy w sprawie przejść granicznych sporządzonej w Warszawie dnia 18 maja 1992 r.⁶⁶,
 - na terenie woj. lubelskiego w miejscowościach;
 - **Dorohusk**, ruch osobowy, towarowy, uproszczony ruch graniczny,
 - **Hrebenne**, ruch osobowy, towarowy, uproszczony ruch graniczny,
 - **Zosin**, ruch osobowy międzynarodowy, uproszczony ruch graniczny,
 - na terenie woj. podkarpackiego w miejscowościach;
 - **Korczowa**, ruch osobowy, towarowy, samochody osobowe i autokary, uproszczony ruch graniczny,
 - **Medyka**, ruch osobowy, towarowy, uproszczony ruch graniczny,
 - **Krościenko**, międzynarodowy ruch osobowy i samochodów ciężarowych do 3,5 t.

⁶⁵ M.P. z 2003 r., Nr 37, poz. 518. Oświadczeniem rządowym z dnia 10 marca 2003 r. Rada Ministrów zatwierdziła wymienioną umowę – M.P. Nr 37, poz. 519.

⁶⁶ M.P. z 2003 r., Nr 37, poz. 530. Oświadczeniem rządowym z dnia 10 marca 2003 r. Rada Ministrów zatwierdziła wymienioną umowę – M.P. Nr 37, poz. 531.

5.4. Rozmieszczenie drogowych przejść granicznych, w tym na wschodniej granicy unii europejskiej.

5.5. Natężenie granicznego ruchu osobowego.

Wielkość ruchu osobowego w latach 2000 - 2003 na wschodniej granicy Unii Europejskiej. / tys. osób /							
Lp.	Wyszczególnienie	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	Razem	Razem
						2000 - 2003	średnio/rok
1.	DPG Bezledy	2200	1800	1900	1500	7400	1850
2.	DPG Gołdap	451	476	653	473	2053	513,3
3.	DPG Gronowo	1600	1600	1300	1100	5600	1400
	Granica z Fed. Rosyjską – razem	4251	3876	3853	3073	15053	3763,3
4.	DPG Budzisko	1699,6	1811,2	1828	1926,9	7265,7	1816,4
5.	DPG Ogrodniki	1305,3	1294,2	1154,3	1254,3	5008,1	1252
	Granica z Rep. Litewską – razem	3004,9	3105,4	2982,3	3181,2	12273,8	3068,4
6.	DPG Bobrowniki	809,7	1219	2723	1552,5	6304,2	1576,1
7.	DPG Kuźnica Białostocka	2008,9	1806	-	1600,5	5415,4	1805,1
8.	DPG Połowce	844,3	837,9	666,2	583,6	2932	733
9.	DPG Kukuryki (z TS Koroszczyń)	358	359,6	393,2	400,6	1511,4	377,9
10.	DPG Terespol	4679,7	3669,6	3263,1	2538	14150,4	3537,6
11.	DPG Sławatycze	1438,5	1229,7	1124,9	948,6	4741,7	1185,4
	Granica z Rep. Białorusi – razem	10139,1	9121,8	8170,4	7623,8	35055,1	9215,1
12.	DPG Dorohusk	2651,6	2588	2560,2	1744,4	9544,2	2386,1
13.	DPG Zosin	743,7	845,4	754,6	790,1	3133,8	783,5
14.	DPG Hrebenne	2771,1	2594,6	2506,9	2047,5	9920,1	2480
15.	DPG Korczowa	1449,4	1905,5	2128	2096,5	7579,4	1894,9
16.	DPG Medyka	3444,9	3974,7	3670,6	3711,3	14801,5	3700,4
17.	DPG Krościenko €	-	-	-	809,5	809,5	809,5
	Granica z Ukrainą – razem	11060,7	11908,2	11620,3	11199,3	45788,5	12054,4
	DPG OGÓLEM	28455,7	28011,4	26626	25977,3	108170,4	28101,2

5.5.1. Natężenie granicznego ruchu samochodowego.

Ruch samochodowy w latach 2000 – 2003 na wschodniej granicy Unii Europejskiej.							
Lp.	Wyszczególnienie	2000 r.	2001 r.	2002 r.	2003 r.	/ tys. samoch /	
						Razem 2000 - 2003	Razem średnio/rok
1.	DPG Bezdedy	1027	739	688	467	2921	730,3
2.	DPG Gołdap	168	142	319	215	844	211
3.	DPG Gronowo	855	790	590	437	2672	668
	Granica z Feder. Rosyjską - razem	2050	1671	1597	1119	6437	1609,3
4.	DPG Budzisko	731,5	799,5	884,7	889,6	3305,3	826,3
5.	DPG Ogrodniki	296,2	292,9	294,9	330,8	1214,8	303,7
	Granica z Rep. Litewską - razem	1027,7	1092,4	1179,6	1220,4	4520,1	1130
6.	DPG Bobrowniki	322,8	513	1004,2	658,7	2498,7	624,7
7.	DPG Kuźnica Białostocka	540,9	596	-	527,3	1664,2	554,7
8.	DPG Połowce	375,1	344,6	319,5	312,3	1351,5	337,9
9.	DPG Kukuryki (z TS Koroszczyń)	296,5	314,3	343,6	359,3	1313,7	328,4
10.	DPG Terespol	1100,6	911,2	791,9	617,8	3421,5	855,4
11.	DPG Sławatycze	620,8	632,9	615,3	505,7	2374,7	593,7
	Granica z Rep. Białorusi - razem	3256,7	3312	3074,5	2981,1	12624,3	3294,8
12.	DPG Dorohusk	809,6	798,4	803,1	774	3185,1	796,3
13.	DPG Zosin	292,5	352,9	407,1	492	1544,5	386,1
14.	DPG Hrebenne	759,2	858,2	871,4	769,8	3258,6	814,7
15.	DPG Korczowa	446,3	511,1	499,6	558,7	2015,7	503,9
16.	DPG Medyka	364,1	387,2	461,6	579,2	1792,1	448
17.	DPG Krościenko	-	-	-	365,3	365,3	365,3
	Granica z Ukrainą - razem	2671,7	2907,8	3042,8	3539	12161,3	3314,3
	DPG OGÓŁEM	9006,1	8983,2	8893,9	8859,5	35742,7	9348,4

5.6. Wydatki poniesione w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na budowę, rozbudowę i modernizację dpg. (cz.I)

Lp	Województwo	2000 r.				2001 r.				2002 r.			
		Plan	Wykon.	%	Niewyk.	Plan	Wykon.	%	Niewyk.	Plan	Wykon.	%	Niewyk.
	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
	Lubelskie												
1	Rezerwa celowa	6250	6250	100	-	1741,5	1741,5	100	-	3257,1	3257,1	100	-
2	budżet wojewody	5500	5500	100	-	547,1	547,1	100	-	6316,8	6316,8	100	-
3	Inwestycje wieloletnie					1847,2	1847,2	100	-	13409,2	13409,2	100	-
4	Inne												
	Lubeskie – razem	11750	11750	100	-	4135,8	4135,8	100	-	22983,1	22983,1	100	-
	Podkarpackie												
5	Rezerwa celowa	3597	3597	100	-	-	-	-	-	1000	1000	100	-
6	budżet wojewody	3457	3455,6	100	1,4	2363	2362,4	100	0,6	12259,2	12259,2	100	-
7	Inwestycje wieloletnie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	inne	150	150	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Podkarpackie - razem	7204	7202,6	100	1,4	2363	2362,4	100	0,6	13259,2	13259,2	100	-
	Podlaskie												
9	Rezerwa celowa	5026,9	5026,8	100	0,1	-	-	-	-	1080	1080	100	-
10	budżet wojewody	3100	3099,9	100	0,1	-	-	-	-	420	420	100	-
11	Inwestycje wieloletnie	-	-	-	-	24675	24674	100	1	46500	46357,5	99,7	142,5
12	Inne												
	Podlaskie – razem	8126,9	8126,7	100	0,2	24675	24674	100	1	48000	47857,5	99,7	142,5
	Warm.-Mazur.												
13	Rezerwa celowa	326,9	26,9	8,2	300	-	-	-	-	1500	1490,1	99,3	9,9
14	budżet wojewody	175	175	100	-	2453	1471,8	60	981,2	8150	7606,7	93,3	543,3
15	Inwestycje wieloletnie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	Inne												
	Warm. - Mazur. - razem	501,9	201,9	40,2	300	2453	1471,8	60	981,2	9650	9096,8	94,3	553,2
	Według źródeł finansowania												
17	Rezerwa celowa	15200,8	14900,7	98	300,1	1741,5	1741,5	100	-	6837,1	6827,2	99,9	9,9
18	budżet wojewody	12232	12230,5	100	1,5	5363,1	4381,3	81,7	981,8	27146	26602,7	98	543,3
19	Inwestycje wieloletnie					26522,2	26521,2	100	1	59909,2	59766,7	99,8	142,5
20	Inne	150	150	0	0								
	Ogółem w roku	27582,8	27281,2	98,9	301,6	33626,8	32644	97,1	982,8	93892,3	93196,6	99,3	695,7

5.6 Wydatki poniesione w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004 r. na budowę, rozbudowę i modernizację dpg. – (cz. II)

Lp	Województwo	2003				Razem 2000 - 2003				I kw. 2004		
		Plan	Wykon.	%	Niewyk.	Plan	Wykon.	%	Niewyk.	Plan	Wykon.	%
	<i>1</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>21</i>		<i>23</i>	<i>24</i>
	Lubelskie											
1	rezerwa celowa	1000	1000	100	-	12248,6	12248,6	100	-	600	0	0
2	budżet wojewody	7000	7000	100	-	19363,9	19363,9	100	-	12650	847,3	6,7
3	inwestycje wieloletnie	4200	4200	100	-	19456,4	19456,4	100	-	15560	3488,4	22,4
4	Inne								-			
	Lubelskie - razem	12200	12200	100	-	51069	51068,9	100	-	28810	4335,7	15
	Podkarpackie											
5	rezerwa celowa	3433,5	3433,5	100	-	8030,5	8030,5	100	-	-	-	-
6	budżet wojewody	2736,5	2735,8	100	0,7	20815,7	20813	100	2,7	2400	942,8	39,3
7	inwestycje wieloletnie	-	-	-	-					-	-	-
8	inne	-	-	-	-	150	150	100		-	-	-
	Podkarpackie -razem	6170	6169,3	100	0,7	28996	28993,5	100	2,7	2400	942,8	39,3
	Podlaskie											
9	rezerwa celowa	1184,5	1184,4	100	0,1	7291,4	7291,2	100	0,2	-	-	-
10	budżet wojewody	1000	941,8	94,2	58,2	4520	4461,7	98,7	58,3	2749	1,5	0
11	inwestycje wieloletnie	30200	19847,3	65,7	10352,7	101375	90878,8	89,6	10496,2	62306	354,4	0,6
12	Inne	400	323,8	80,9	76,2	400	323,8	81	76,2	-	-	-
	Podlaskie - razem	32784,5	22297	68	10487	113586	102956	90,6	10631	65055	355,9	0,5
	Warm.-Mazur.											
13	rezerwa celowa	-	-	-	-	1826,9	1517	83	309,9	-	-	-
14	budżet wojewody	4200	4098,3	97,6	101,7	14978	13351,8	89,1	1626,2	2600	436,7	16,8
15	inwestycje wieloletnie	42500	1451,3	3,4	41048,7	42500	1451,3	3,4	41048,7	45239	0	0
16	Inne								-			
	Warm.-Mazur.-razem	46700	5549,6	11,9	41150	59305	16320,1	28,3	42985	47839	436,7	0,9
	Według źródeł finans.											
	Ogółem											
17	rezerwa celowa	5618	5617,9	100	0,1	29397,4	29087,3	98,9	310,1	600	0	0
18	budżet wojewody	14936,5	14775,9	95,3	160,6	59677,6	57990,4	97,2	1687,2	20399	2228,3	10,9
19	inwestycje wielol.	76900	25498,6	33,2	51401,4	163331	111786,5	68,4	51544,9	123105	3842,8	3,1
20	Inne	400	323,8	80,9	76,2	550	473,8	86,1	76,2			
	Ogółem w roku	97854,5	46216	47,2	51638	252956	199338	79	53618	144104	6071,1	4,2

5.7. Wydatki ze środków pomocowych poniesione w latach 2000 – 2003 i I kw. 2004r. na modernizację, budowę i rozbudowę drogowych przejść granicznych.

Wielkości środków pomocowych zagwarantowane w podpisanych memorandumach finansowych, kontraktach oraz kwoty wydatkowane w latach 2000 - 2003 i I kw. 2004 r.

Lp.	DPG	Program	Według	Wartość	Kwoty
			memorandów	kontraktów	Wydatkowane
			mln EURO	tys. EURO	tys. EURO
1.	TS Koroszczyń	Phare 1996	1,02	1017,6	1017,6
	Kukuryki	PL 0013	2	1318,5	1311,9
	DPG Kukuryki - razem		3,02	2336,1	2329,5
2.	Terespol	Phare 2000	2	1042	1040,4
3.	Dorohusk	Phare 2000	2,11	1167,8	
		Phare 2000	12,5	3826,8	4303,8
	Dorohusk - razem		14,61	4994,6	4303,8
4.	Hrebenne	Phare 2001	4,92	4901,4	0
		Phare 2002	5	2497,2	0
		Phare 2003	5	0	0
	Hrebenne - razem		14,92	7398,6	0
	Lubeskie ogółem		34,55	15771,3	7673,7
5.	Krościenko	Phare 2000	3	2878,7	
		Phare 2000	2	1981,1	4737,2
	Podkarpackie ogółem		5	4859,8	4737,2
6.	Kuźnica Białostocka	Phare 2000	13	5156,3	
		Phare 2000	4,02	4020	
		Phare 2001	2,5	3269,3	9809,3
	Kuźnica Biał. - razem		19,52	12445,6	9809,3
	Podlaskie ogółem		19,52	12445,6	9809,3
7.	Gołdap	Phare 2002	2	0	0
8.	Grzechotki	Phare 2002	6,5	0	0
		Phare 2003	5	0	0
	Grzechotki razem		11,5	0	0
	Warm.-Mazur. ogółem		13,5	0	0
	DPG ogółem		72,57	33076,7	22220,2

5.8. Realizacja prac i ważniejszego zakresu rzeczowego na poszczególnych dpg w latach 2000 – 2003

1. Województwo warmińsko – mazurskie.

- **Dpg w Gronowie:**

- rozbudowa magazynu celnego, modernizacja stacji uzdatniania wody, montaż zapór drogowych, zakup komputerów, agregatu, modernizacja instalacji zasilania, uzupełnienie telewizji przemysłowej.

- **Dpg w Bezledach:**

- poszerzenie drogi dojazdowej do przejścia, budowa punktu kontroli weterynaryjnej i fitosanitarnej, uzupełnienie telewizji przemysłowej, montaż zapór drogowych, modernizacja oczyszczalni i kotłowni, budowa wiaty nad wagami i parkingu samochodów zatrzymanych.

- **Dpg w Gołdapi:**

- aktualizacja dokumentacji związanej z rozbudową przejścia, budowa agregatorni i kojców dla psów, zakup gruntu pod rozbudowę przejścia.

2. Województwo podlaskie:

- **Dpg w Budzisku:**

- modernizacja oczyszczalni ścieków, wykonanie odnowy nawierzchni drogowej, zadaszenie rampy czołowo – bocznej, wykonanie fundamentów pod wagę samochodową, prace przygotowawcze dotyczące modernizacji przejścia w związku z wprowadzeniem wspólnych ze stroną litewską odpraw paszportowych, zakupy inwestycyjne dla służb celnych i Straży Granicznej.

- **Dpg w Ogrodnikach:**

- modernizacja automatyki w kotłowni, instalacja sprzętu zasilającego okablowanie, zakupy inwestycyjne.

- **Dpg w Bobrownikach:**

- wykonanie: oświetlenia awaryjnego, ogrodzenia oddzielającego ruch samochodów, sieci strukturalnej, zakupy inwestycyjne dla służ celnych i Straży Granicznej.

- **Dpg w Kuźnicy Białostockiej:**

- realizacja: budynku głównego, budynku fitosanitarno – weterynaryjnego, budynków odpraw szczegółowych oraz paszportowych samochodów ciężarowych, osobowych i autokarów, budynku odpraw pieszych; realizacja wiat i ramp kontrolnych, budynku technicznego i pozostałych obiektów, prace projektowe, roboty ziemne, uzbrojenie terenu, zakup sprzętu i urządzeń do kontroli granicznej.

- **Dpg w Połowcach:**

- zakupy inwestycyjne dla służb celnych i Straży Granicznej.

3. Województwo lubelskie:

- **Dpg w Kukurykach:**

- w terminalu samochodowym w Koroszczynie - modernizacja budynku odpraw weterynaryjnych (przystosowanie do wymogów unijnych), realizacja płyty dpg

i uzbrojenia terenu w media, dostawa i montaż dwóch urządzeń rentgenowskich do prześwietlania towarów przewożonych na samochodach ciężarowych, oraz dostawa wyposażenia i wykrywacza narkotyków;

- w przejściu w Kukurykach: modernizacja budynku głównego wraz z infrastrukturą, modernizacja mostu i drogi celnej, rozbudowa dpg.

- **Dpg w Terespolu:**

- modernizacja budynku głównego i budowa pawilonu sanitarnego, dostawa centrali telefonicznej i wyposażenia, uzbrojenie terenu w media.

- **Dpg w Sławatyczach:**

- uzbrojenie terenu w media oraz realizacja budynku agregatorni z agregatem prądotwórczym, dostawa urządzeń i wyposażenia.

- **Dpg w Dorohusku:**

- rozbudowa dpg, w tym: rozbudowa płyty północnej (wyjazdowej do RP) i południowej (wyjazdowej z RP), budowa: budynku kontroli specjalnej, budynku administracyjnego (nr 4), budynku kontroli i odpraw autobusów, obiektów dla Straży Granicznej, dostawa sprzętu i wyposażenia.

- **Dpg w Zosinie:**

- uzbrojenie terenu w media i wykonanie zadaszania i obudowy kanału rewizyjnego do kontroli samochodów, dostawa urządzenia rentgenowskiego do prześwietlania bagaży, dostawa wyposażenia.

- **Dpg w Hrebennem:**

- prace wstępne do rozbudowy dpg (projekty, pozyskanie terenów, przetargi) uzbrojenie terenu w media, dostawa wag i wyposażenia.

4. Województwo podkarpackie:

- **Dpg w Korczowej:**

- wybudowanie budynku odpraw weterynaryjnych i fitosanitarnych wraz z z wyposażeniem i towarzyszącą infrastrukturą techniczną, modernizacja budynku magazynowego, modernizacja mediów, prace przygotowawcze w zakresie instalacji antyterrorystycznej i strukturalnej.

- **Dpg w Medyce:**

- realizacja budynku odpraw autokarów w raz z wyposażeniem, kanalizacja deszczowa, modernizacja dróg dojazdowych, palców i chodników, oświetlenie terenu, sieć strukturalna, rozbudowa budynku głównego, ogrodzenie przejścia i elektroniczne jego zabezpieczenie.

- **Dpg w Krościenku:**

- dokumentacja projektowo – techniczna, roboty ziemne, uzbrojenie terenu, budynek główny, budynek kontroli specjalnej, ukształtowanie terenu, wyposażenie dla służb celnych i Straży Granicznej.

5.9. Nakłady planowane po 31 marca 2004 r. na budowę, rozbudowę i modernizację dpg. (cz.II)

Lp.	DPG	Nakłady na dpg		Planow. okres realizacji /lata/	Rzeczowy zakres planowanych zadań - najważniejsze pozycje					Przeznac.	
		tys. zł	tys. EUR								
9.	Budzisko	4461,3		2004 - 2005	Modernizacja dpg w związku z wprowadzeniem wspólnych odpraw granicznych						G
10.	Bobrowniki	398,6		2004	Modernizacja dpg, zakup sprzętu i urządzeń do kontroli gran. i utrzymania dpg.						G, dpg
			2493,8	2004 - 2005	Modernizacja dpg, zakup sprzętu i urządzeń do kontroli gran. i utrzymania dpg.						G, dpg
11.	Kuźnica Białostocka	39645,6		2004	Budowa infrastr. dpg: lądowisko dla helikopterów i innych obiektów						
			1864,1	2004	w tym: 1.770,1 tys. EURO (95 %) dostawa urządzeń do kontroli rtg						
	Podlaskie - razem	44505,5	4357,9								
12.	Bezledy	-	2166,4	2004 - 2005	w tym m.in.:						
				2004 - 2005	825,3 tys. EURO (38 %) - bud. budynku odpraw celnych z cz. administracyjną						C
				2005	619 tys. EURO (29 %) - budowa budynku administracyjnego						dpg
				2004 - 2005	392 tys. EURO (18 %) - budowa budynków kontroli szczegółowej						C
13.	Gołdap	-	3970	2004 - 2005	Rozbudowa przejścia						C,G,dpg
14.	Grzechotki	88562,2		2004 - 2005	w tym:						
				2004 - 2005	50.360,2 tys. zł (57 %) - realizacja części -1 (tzw. polskiej)						C,G,dpg
			11500	2004 - 2005	38.166 tys. zł (43 %) - budowa części z udziałem środków Phare 2000 i 2003						
	Warm.-Maz.- razem	88562,2	17636,4								
	OGÓLEM	216486,2	51575,1	2004 - 2009							

DPG nie objęte do 2004 rządowymi programami zagospodarowania granicv.

Lp.	DPG	Nakłady na dpg		Planow. okres realizacji /lata/	Rzeczowy zakres planowanych zadań - najważniejsze pozycje					Przeznac.	
		tys. zł	tys. EUR								
1.	Zosin (Lubelskie)	2530,1	-	2004 - 2008	w tym m.in.:						
				2005 - 2007	1.800 tys. zł (71 %) - rozbudowa i modernizacja dpg						C,G,dpg
				2007 - 2008	400 tys. zł (16 %) - dostawa wyposażenia						C,G,dpg
2.	Ogrodniki (Podlaskie)	3278,8	-	2004 - 2005	modernizacja dpg w związku z wprowadzeniem wspólnych odpraw granicz.						G
3.	Połowce (Podlaskie)	267,3		2004	zakup sprzętu i urządzeń do kontroli granicznej i utrzymania dpg						
			106,2	2004 - 2005	zakup sprzętu i urządzeń do kontroli granicznej i utrzymania dpg						
4.	Gronowo(Warm.-Maz)	-	887,2	2004 - 2005	w tym m.in.:						
				2005	330,1 tys. EURO (37 %) - budowa budynku administracyjnego z magazynem						C,G,dpg
				2004 - 2005	268,2 tys. EURO (30 %) - rozbudow bud. głównego i budowa pawilonów kontr.						C,G
				2005	227 tys. EURO (26 %) - zmiana układu komunikacyjnego						C,G,dpg
	OGÓLEM	6076,2	993,4	2004 - 2008	Objaśnienia oznaczeń literowych służb kontroli: C - celnej, G - granicznej, W - weterynaryjnej,						
	Razem 18 ww. dpg	222562,4	52568,5	2004 - 2009	F - fitosanitarnej, S- sanitarnej,						

a. Wykaz organów, którym zostanie przekazana informacja o wynikach kontroli.

1. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji
2. Przewodniczący Zespołu do Spraw Zagospodarowania Granicy Państwowej w MSWiA
3. Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów – Szef Służby Celnej
4. Komendant Główny Straży Granicznej
5. Główny Lekarz Weterynarii
6. Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa
7. Główny Inspektor Sanitarny
8. Główny Inspektor Jakości Artykułów Rolno – Spożywczych
9. Wojewoda Lubelski
10. Wojewoda Podkarpacki
11. Wojewoda Podlaski
12. Wojewoda Warmińsko - Mazurski

b. Wykaz aktów prawnych dot. kontrolowanej działalności.

1. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państwowej (Dz. U. z 1990 r. Nr 78, poz. 461 ze zm.).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1991 r. w sprawie określenia zakresu obowiązków organów obowiązanych do utrzymywania przejść granicznych oraz źródeł finansowania tych przedsięwzięć, a także określenia organów zobowiązanych do osadzania i utrzymywania znaków granicznych na morskich wodach wewnętrznych (Dz. U. Nr 49, poz. 215).
3. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 5 grudnia 1991 r. w sprawie zasięgu terytorialnego przejść granicznych oraz sposobu i warunków przekraczania granicy państwowej (Dz. Ministra. Nr 117, poz. 510 ze zm.).
4. Obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 15 listopada 1999 r. w sprawie ogłoszenia przejść granicznych, rodzaju ruchu dozwolonego przez te przejścia oraz czasu ich otwarcia (M. P. Nr 37, poz. 568).
5. Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 155, poz. 1014 ze zm.).
5. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa i szczegółowych zasad obsługi rachunków bankowych budżetu państwa oraz zakresu i terminów sporządzania przez Narodowy Bank Polski informacji i sprawozdań z wykonania budżetu państwa w ramach obsługi bankowej budżetu państwa (Dz. U. Nr 122, poz. 1335).
6. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 grudnia 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej jednostek budżetowych oraz szczegółowych zasad i terminów rocznych rozliczeń i wpłat do budżetu przez zakłady budżetowe i gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (Dz. U. Nr 122, poz. 1333).
7. Ustawa z dnia 29 czerwca 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694).
8. Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych (t.j. Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 664 ze zm.).

Załączniki

9. Ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (t.j. Dz. z 2002 r. Nr 171, poz. 1399 ze zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 grudnia 1991r, ministra sprawie zasięgu terytorialnego przejść granicznych oraz sposobu i warunków przekraczania granicy państwowej (Dz. U. Nr 117, poz. 510 ze zm.).
11. Zarządzenie nr 25 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 października 2002 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 7, poz. 28 ze zm.).
12. Zarządzenie Nr 24 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 23 listopada 1999 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 6, poz.63 ze zm.) – obowiązywało do 11 stycznia 2001 r.
13. Zarządzenie Nr 1 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 stycznia 2001 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 1, poz. 1, ze zm.) – obowiązywało do 1 października 2002 r.
14. Zarządzenie Nr 25 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 2 października 2002 r. w sprawie ustalenia regulaminu organizacyjnego MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 7, poz. 28, ze zm.) – obowiązuje od 2 października 2002 r.
15. Decyzja Nr 311 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 sierpnia 2000 r. w sprawie zakresu czynności Podsekretarza Stanu w MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 3, poz. 26 ze zm.) – obowiązywała do dnia 11 listopada 2001 r.
16. Decyzja Nr 355 z dnia 12 listopada 2001 r. w sprawie zakresu czynności Sekretarza Stanu oraz Podsekretarza Stanu w MSWiA (Dz. Urz. MSWiA Nr 12, poz. 56 ze zm.) – obowiązywała do dnia 11 marca 2003 r.
17. Decyzja Nr 72 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 kwietnia 2003 r. zmieniająca decyzję w sprawie zakresu czynności Sekretarza Stanu oraz Podsekretarza Stanu w MSWiA (Dz.Urz. MSWiA, Nr 5, poz. 19)- obowiązuje od 12 marca 2003 r.
18. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 11 grudnia 2001r. w sprawie utworzenia oddziałów Straży Granicznej (Dz. U. Nr 152, poz. 1733).
19. Ustawa z dnia 9 stycznia 1997 r. Kodeks Celny (t.j. Dz. U z 2001 r. Nr 75, poz. 802 ze zm.).
20. Ustawa z dnia 20 marca 2002 r. o przekształceniach w administracji celnej oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 41, poz. 365).
21. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 kwietnia 2002 r. w sprawie utworzenia izb i celnych urzędów celnych oraz określenia ich siedzib (Dz. U. Nr 43, poz. 392).
22. Rozporządzenie Ministra finansów z dnia 19 kwietnia 2002 r. w sprawie właściwości miejscowej organów celnych (Dz. U. Nr 43, poz. 391).
23. Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o państwowej inspekcji sanitarnej (t. j. Dz. U. z 1998 r., Nr 90, poz. 575 ze zm.).
24. Ustawa z dnia 12 lipca 1995 r. o ochronie roślin uprawnych (t.j. Dz. U. z 1999 r. Nr 66, poz. 751 ze zm.).
25. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 sierpnia 2001 r. w sprawie urzędów celnych, w których przeprowadza się kontrolę fitosanitarną (Dz. U. Nr 97, poz. 1059 ze zm.).
26. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 r. o zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa oraz Inspekcji weterynaryjnej (t.j., Dz.U. Nr 66, poz. 752 ze zm.).
27. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 28 grudnia 1998 r. w sprawie określenia siedzib Ministra terytorialnego zakresu działania granicznych lekarzy weterynarii (Dz. U. z 1999 r. Nr 1 poz. 4 ze zm.).

Załączniki

28. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 21 grudnia 2002 r. w sprawie przejść granicznych, na których będzie dokonywana weterynaryjna kontrola graniczna (Dz. U. Nr 237, poz. 2016)
29. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 lipca 2002 r. w sprawie zabezpieczenia należytego wykonania umowy o zamówienie publiczne (Dz.U. Nr 115, poz. 1002 – obowiązuje od 7 sierpnia 2002 r.
30. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126 ze zm.).